

PIERRE DE MARIVAUX

DVIGUBAS NEPASTOVUMAS

Trijų veiksmų komedija

Iš prancūzų kalbos vertė

GENOVAITĖ DRUČKUTĖ ir PRANAS BIELIAUSKAS

VEIKĒJAI

PRINCAS

DIDIKAS

FLAMINIJA, princo rūmininko duktē

LIZETĒ, Flaminijos sesuo

SILVIJA, princo ir Arlekino mylimoji

ARLEKINAS

TRIVELINAS, dvariškis

LIOKAJAI

KAMBARINĒS

Veiksmas vyksta princo rūmuose

PIRMAS VEIKSMAS

Pirmas paveikslas

(Silvija, Trivelinas ir kelios moterys iš Silvijos svitos. Įeina Silvija, ji atrodo supykusi)

TRIVELINAS. Prašom išklaudyti mane, gerbiamoji ponija.

SILVIJA. Jūs man nusibodot.

TRIVELINAS. Bet juk reikia būti protingai!

SILVIJA. *(Irzliai)* Ne, nereikia, ir aš nebūsiu protinga.

TRIVELINAS. Tačiau...

SILVIJA. *(Piktai)* Tačiau aš visai negeidžiu būti portinga, galite kartoti nors šimtą sykių tą savo „tačiau“, vis tiek išmintingiau nesielsiu. Ir ką jūs man padarysit?

TRIVELINAS. Vakar taip lengvai pavakarieniavote, kad susirgsit, jeigu nieko nevalgysit šį rytą.

SILVIJA. O aš niekinu sveikatą ir labai trokštu susirgti. Liepkite visa nešti atgal; šiandien negeidžiu nei pusryčiauti, nei pietauti, nei vakarieniauti, rytoj – taip pat. Aš noriu vien pykti ir nekęsti jūsų visų be išimties tol, kol pamatysiu Arlekiną, nuo kurio buvau atskirta. Aš taip nusprendžiau ir jeigu norite, kad išeičiau iš proto, ir toliau įkalbinėkite būti protinga. Labai greitai pasieksit savo.

TRIVELINAS. Garbės žodis, verčiau nerizikuosiu, nes, ko gero, išlaikysite žodį. Tačiau leiskite išdrįsti...

SILVIJA. *(Labiau supykusi)* Kaip? Ir vėl „tačiau“?

TRIVELINAS. Prašau atleisti, tas žodis man netyčia išsprūdo. Bet daugiau taip nebus, aš pasitaisysiu. Tiktai prašyčiau atsižvelgti...

SILVIJA. O! Tai šitaip jūs taisotės? Jūsų pastabos man nereikalingos.

TRIVELINAS. *(Kalba toliau)* ... kad jus myli valdovas.

SILVIJA. Na ir tegu sau myli, tam jis ir valdovas. Bet ar dėl to aš privalau jį mylėti, ką? Ne, o ir nėra reikalo, nes vis tiek negalėsiu to padaryti. Man regis, visa taip aišku, kad ir vaikas suprastų, o štai jūs nesuprantat!

TRIVELINAS. Valdovas turi vesti žmoną iš savo valdinių ir pasirinko jus. Tik pagalvokite...

SILVIJA. O kas jį prašė mane pasirinkti? Ar klausė mano nuomonės? Jei tik būtų pasakęs: „Ar tekėsite už manęs, Silvija?“, būčiau jam atsakiusi: „Ne, pone, garbinga moteris privalo mylėti savo vyrą, o jūsų aš negalėsiu pamilti.“ Štai kaip yra iš tikrųjų. Bet ne, jis, matot, myli ir – viens-du – pagrobia mane, net nepaklausęs, ar man tai patinka.

TRIVELINAS. Jis pagrobė jus, ketindamas pasiūlyti savo ranką.

SILVIJA. Ak, kas man iš jo rankos, jeigu aš nenoriu ištiesti savosios? Nejau versite žmones imti dovanas, kurios jiems ne prie širdies?

TRIVELINAS. Jūs čia jau dvi dienos ir pažiūrėkite, kaip jis elgiasi: ar netarnauja jums taip, tarsi jau būtumėt jo žmona? Kokia pagarba jus apsupo, kiek moterų jūsų palydoj, kokie pasilinksminimai rengiami jo įsakymu! Ko vertas Arlekinas prieš kupiną dėmesio prinčą, kuris net nenori rodytis jums akyse be jūsų sutikimo? Princas jaunas, meilus, karštai įsimylėjęs ir jūs tikrai tuo įsitikinsite! O, ponია, atverkite akis: štai jūsų laimė, naudokitės jos palankumu.

SILVIJA. Sakykite, ar jus ir tas plepes tyčia pristatė prie manęs ir užmokėjo, kad visi įkyrėtumėt savo paikomis, vien gailestį keliančiomis kalbomis?

TRIVELINAS. Garbės žodis, kitaip kalbėti aš nemoku, čia visa mano išmintis.

SILVIJA. Tokiu atveju, jūs visai galite jos nerodyti.

TRIVELINAS. Vis dėlto, gal teiksitės pasakyti, kuo taip neįtikau jums.

SILVIJA. *(Karštai)* Gerai, aš jums pasakysiu, kuo...

TRIVELINAS. Ak, prašom nusiraminti, ponია, aš neketinau jus supykinti.

SILVIJA. Tai va – jūs labai neapsukrus!

TRIVELINAS. Jūsų nuolankus tarnas, ponია.

SILVIJA. Taigi, nuolankusis tarne, keliantis į padanges pagarbą, kurią man čia rodo, pasakykit, kam man tos keturios ar penkios dykaduonės, visą laik mane šnipinėjančios? Atima mylimąjį ir jo vieton paskiria prie manęs šitas kūmutes. Gražus pakaitalas, tiesa? Ir jie dar nori, kad būčiau laiminga! Kam man ta muzika, tie koncertai ir šokiai, kuriais mane linksmina? Arlekinas dainavo daug gražiau, o šokti labiau mėgstu pati, nei žiūrėti į šokančius. Aišku? Verčiau būti laiminga kaimiete nei gražiam rūme verkiančia karalaite. Jeigu princas labai meilus man – argi aš kalta? Ne aš jo ieškojau, tai kodėl jis mane įsižiūrėjo? Jeigu jis jaunas ir malonus, tuo geriau jam, aš tik džiaugiuosi. Tegų savo meilę pasilaiko panašiams į save, o man tepalieką vargšą Arlekiną, kuris nėra kilmingas ponas, kaip ir aš ne kažki kokia ponია; jis nei turtingesnis, nei garbingesnis, nei geriau įsikūręs už mane, ir myli mane paprastai, kaip ir aš jį. Be jo aš mirsiu iš sielvarto! Beje, ką padarė mano vargšui berniukui? Kas jam nutiko? Esu tikra, kad kur nors graužiasi iš nevilties, juk jis tokios geros širdies! Gal su juo blogai elgiasi... *(Nekantriai)* Aš netveriu pykčiu. Klausykit, jūs norite padaryti man malonumą? Dinkit iš akių, aš nenoriu jūsų matyti, palikite mane vieną liūdėti.

TRIVELINAS. Pasakyta trumpai, bet aiškiai. Vis dėlto, prašau nusiraminti, ponिया.

SILVIJA. Išeikite be jokių kalbų, taip bus geriau.

TRIVELINAS. Labai prašau nusiraminti. Jūs geidžiate pamatyti Arlekiną – jis greitai bus čia. Aš pasiunčiau jo pakviesti.

SILVIJA. (*Atsidūsta*) Ne jau jį pamatysiu?

TRIVELINAS. Ir net galėsite su juo pasikalbėti.

SILVIJA. Aš palauksiu jo. Bet jei mane apgausite, nieko daugiau nebenorėsiu nei matyti, nei girdėti.

(Iš kitos pusės pasirodo Princas ir Flaminija. Žiūri į išeinančią Silviją)

Antras paveikslas

(Princas, Flaminija, Trivelinas)

PRINCAS. (*Trivelinui*) Na, ar gali man suteikti nors kiek vilties? Ką ji sako?

TRIVELINAS. To, ką ji sako, valdove, garbės žodis, nereikia kartoti, nes jos žodžiuose nėra nieko, kas būtų verta jūsų dėmesio.

PRINCAS. Nesvarbu, kalbėk.

TRIVELINAS. Ne, valdove, tai menkniekiai, kurių perpasakojimas jums sukeltų vien nuobodulį. Švelnumas Arlekinui, nekantarvimas kuo greičiau atsidurti šalia jo, visiškas nenoras jus pažinti, karštas atsisakymas susitikti su jumis ir stipri neapykanta mums visiems – štai jos kalbų ir minčių trumpas išvardijimas. Kaip matote, nėra nieko džiuginančio ir jeigu man būtų leista atvirai pasakyti savo nuomonę, aš tiesiai pasakyčiau, kad geriausia išeitis – grąžinti Silviją ten, iš kur buvo atvežta.

(Princas liūdnamai apie kažką galvoja)

FLAMINIJA. Aš jau tą patį sakiau princui, bet veltui. Tad toliau galvokim, kaip padaryti, kad Silvija nebemylėtų Arlekino.

TRIVELINAS. Aš jaučiu, kad ta mergina kažkokia nepaprasta. Atsisakyti to, kas jai siūloma? Čia kažkas ne taip. Moterys taip nesielgia. Tokia būtybė mums nesuvokiama. Jeigu ji būtų eilinė moteris, mes būtumėm toliau nuėję. O su šita tūpčiojam vietoj. Tai panašu į kažkokį stebuklą, todėl palaukim, neskubėkim.

PRINCAS. Dėl to stebuklo aš ją vis labiau myliu!

FLAMINIJA. (*Linksmi*) Ak, valdove, neklausykit jo kalbų apie stebuklus: jie būna tik pasakose. Aš gerai pažįstu moterišką giminę: mums būdinga tik viena stebuklinga savybė – koketavimas. Silvija nėra ambicinga, bet ji turi širdį, vadinasi, ir tuštybės. Ir aš gebėsiu palenkti jos moterišką prigimtį. Ar jau pakvietė Arlekiną?

TRIVELINAS. Taip, aš laikiu jo.

PRINCAS. (*Su nerimu*) Turiu prisipažinti, Flaminija, kad mes labai rizikuojame, leisdami Silvijai susitikti su mylimuoju: jos meilė dar labiau sustiprės!

TRIVELINAS. Taip, bet jeigu nepamatys jo, išeis iš proto, pati man sakė.

FLAMINIJA. Valdove, aš jau sakiau jums, kad Arlekinas mums būtinai reikalingas.

PRINCAS. Taip, sulaikykite jį kuo ilgiau. Pažadėkite, kad apipilsiu turtais ir malonėmis, jei ves kitą, o ne mylimąją.

TRIVELINAS. O jeigu nepanorės, priversime tą nenaudėlį.

PRINCAS. Ne, įstatymas, įpareigojantis mane vesti vieną savo valdinių, draudžia imtis prievartos prieš bet kurį žmogų.

TRIVELINAS. Jūsų teisybė. Būkite ramus, tikiu, kad visa susitvarkys kuo puikiausiai. Juk Silvija, regis, pažįsta jus, tik nežino, kad jūs – princas.

PRINCAS. Jau pasakojau, kaip kartą medžiodamas atsiskyrčiau nuo savo palydos ir sutikau Silviją prie jos namų; mane kamavo troškulys ir ji davė man atsigerti. Aš buvau pakerėtas jos grožio ir paprastumo ir pasakiau apie tai. Vėliau, apsimetęs paprastu dvarškiu, buvau susitikęs ją dar penkis ar šešis kartus. Tačiau nors ji labai meiliai elgėsi su manimi, man nepavyko įtikinti ją atsisakyti Arlekino, kuris dusyk mus buvo užtikęs dviese.

FLAMINIJA. Reikia pasinaudoti tuo, kad ji nežino tikrojo jūsų titulo. Jai buvo pranešta, kad dar negreit ją priimsite. Visa kita sutvarkyti imuosi pati su sąlyga, kad turėsite visur manęs klausyti.

PRINCAS. Sutinku. Jeigu palenksite man Silvijos širdį, būsiu jums be galo dėkingas. *(Jis išeina)*

FLAMINIJA. Trivelinai, pasakyk mano seseriai, kad ji pernelyg vėluoja.

TRIVELINAS. Nėra reikalo, štai ir ji pati. Likite sveikos, einu pasitikti Arlekino.

Trečias paveikslas

(Lizetė, Flaminija)

LIZETĖ. Atėjau tavo kviesta. Ko tau iš manęs reikia?

FLAMINIJA. Priek arčiau, noriu pasižiūrėti į tave.

LIZETĖ. Prašom žiūrėti, kiek patinka.

FLAMINIJA. *(Apžiūrėjusi ją)* Taip, iš tikrųjų tu šiandien graži.

LIZETĖ. *(Linksmi)* Pati žinau, bet kas tau iš to?

FLAMINIJA. Nuimk nuo skruosto šitą koketišką „muselą“.

LIZETĖ. *(Purto galvą)* Negaliu, veidrodis pašnibždėjo, kad ji man tinka.

FLAMINIJA. O aš tau sakau, kad reikia nusiimti ją.

LIZETĖ. *(Išsitraukia pudrinę su veidrodėliu ir nusiima „muselą“)* Tiesiog siaubinga! Kodėl tu užsipuoli mano „muselą“?

FLAMINIJA. Aš žinau, ką darau. Paklausyk, Lizete, tu aukšta ir gražiai sudėta.

LIZETĖ. Taip galvoja daugelis.

FLAMINIJA. Mėgsti patikti...

LIZETĖ. Tai mano silpnybė.

FLAMINIJA. Ar sugebėsi kilnaus tikslo vardan su neapsimestu ir droviu apsukrumu įkvėpti švelnų jausmą vienam žmogui, parodydama, kad pati jam neabejinga?

LIZETĖ. Tada grįžtu prie savo „muselės“: ji, man regis, būtina, norint įgyvendinti tavo siūlomą užmačią.

FLAMINIJA. Nejau tu negali pamiršti savo „muselės“? Jos čia visai nereikia: aš kalbu apie paprastą žmogų, patyrimo neturintį kaimietį, įsivaizduojantį, kad mes, rūmų damos, privalome būti tokios pat kuklios, kaip ir jo kaimo moterys. O kaimiečių kuklumas visai nepanašus į mūsiškį: mes, rūmų damos, turime elgesio privilegijų, kurios jas papiktintų. Tad nesigailėk savo „muselės“, o sutelk visą dėmesį į elgseną: štai apie ką aš kalbu. Todėl ir klausiu, ar gebėsi tinkamai elgtis. Pavyzdžiui, ką tu jam pasakysi?

LIZETĖ. Nagi, pasakysiu jam... O ką tu jam pasakytum?

FLAMINIJA. Paklausk, pirmiausia – jokio koketavimo. Iš to, kaip tu elgiesi, matyti, kad tu nori patikti. Šito reikia atsisakyti. Tavo judesiai kažkokie vėjavaikiški ir drauge staigūs, kartais lengvi, švelnūs, pamaiviški; tavo akys čia šelmiškos, čia meilios, čia viliojančios, koketiškai mirkčiojančios; tu atrodai lengvabūdė, eini užrietusai nosį, stengiesi atrodyti jauna, elegantiška, išsiblaškiusi. O kaip tu atsakinėji į klausimus? Kažkaip pernelyg laisvai, saviškai parinkdama žodžius, ir be to, mėgsti laidyti sąmojus. O! Šitoks įžūlumas labai tinka aukštuomenės merginai ir net laikomas žaviu; vyrų širdys jį priima, jų tokia prigimtis, tad viskas puiku. Bet dabar meldžiu atsikratyti šitų puošmenų: vaikinukas, apie kurį kalbu, joms nepritars – jo skonis nelabai išlavintas. Jaunuolis panašus į žmogų, kuris tegėrė vien gryną vandenį, todėl vynas ar degtinė jam nepatiktų.

LIZETĖ. *(Su nustebimu balse)* Bet tu taip kalbi apie mano grožybes, kad man pačiai jos neatrodo patrauklios.

FLAMINIJA. *(Naiviai)* Priekabiai tyrinėjant, jos ir atrodo juokingos, bet gali būti tikra, vyrai nebus tokie griežti.

LIZETĖ. O kuo aš pakeisiu savo mielą akiplėšiškumą?

FLAMINIJA. Niekuo! Žvelk taip, kaip žvelgtum, jeigu nežinotum, kas yra koketavimas, nekraipyk galvos ir nesistenk atrodyti išsiblaškiusi; elkis taip, kaip elgiesi tuomet, kai niekas į tave nežiūri. Dabar parodyk, ką moki, pažvelk nekaltai į mane.

LIZETĖ. *(Apsisuka)* Na, kaip tau patinka mano žvilgsnis?

FLAMINIJA. Hm, dar šiek tiek taisytinas.

LIZETĖ. O! Aišku! Žinai, ką tau pasakysiu? Tu – moteris ir tai negali manęs įkvėpti. Palikim tai, nes mano vaidmuo praras visą žavesį. Dėl Arlekino aš turiu stengtis, ar ne?

FLAMINIJA. Dėl jo.

LIZETĖ. Vargšas vaikinai! Aš nemyliu jo, vadinasi, teks jį apgauti ir mane, garbingą merginą, graš sąžinė.

FLAMINIJA. Jeigu jis pamils tave, tu ištekėsi už jo ir pasidarysi turtinga. Dabar tavo sąžinė jau ramesnė? Tu, kaip ir aš, esi tik princo rūmininko duktė, o gali tapti kilminga dama.

LIZETĖ. Tada mano sąžinė iš tikrųjų rami. Jeigu aš ištekėsiu už jo, nebūtina jį mylėti. Sudie, tik perspėk mane, kai ateis laikas veikti.

FLAMINIJA. Einu ir aš, nes štai atveda Arlekiną.

Ketvirtas paveikslas

(Arlekinas, Trivelinas)

(Arlekinas nustebeš spokso į Triveliną, dairosi po kambarį)

TRIVELINAS. Na, ponas Arlekinai, kaip jums čia patinka? *(Arlekinas tyli)* Gražus namas, ar ne?

ARLEKINAS. Po paraliais! Kas man šitas namas?! Kas jūs toks? Ko norit iš manęs? Kur mes einam?

TRIVELINAS. Aš garbingas žmogus, šiuo metu – jūsų tarnas, tegeidžiu jums tarnauti. Toliau mes niekur neisim.

ARLEKINAS. Garbingas jūs žmogus ar apgavikas, kas man darbo? Eikit sau, o aš grįžtu atgal.

TRIVELINAS. *(Sulaiko Arlekiną)* Ramiau!

ARLEKINAS. Tik pamanyk! Ką? Kaip jūs drįstat sulaikyti savo šeiminką?

TRIVELINAS. Didesnis už mane šeiminkas liepė būti jūsų tarnu.

ARLEKINAS. Kas gi tas keistuolis, kuris prievarta apdovanoja žmones liokajais?

TRIVELINAS. Kai sužinosite, kitaip prabilsite. O dabar pasišnekėkime.

ARLEKINAS. Argi mes turim ką vienas kitam pasakyti?

TRIVELINAS. Taip, apie Silviją.

ARLEKINAS. *(Džiaugsmingai, gyvai)* Ak, apie Silviją! Prašau atleisti man, aš nežinojau, kad turiu kreiptis į jus.

TRIVELINAS. Jūs netekote jos prieš dvi dienas?

ARLEKINAS. Taip, vagys pagrobė.

TRIVELINAS. Tai nebuvo vagys.

ARLEKINAS. Jei ne vagys, tai vis tiek sukčiai.

TRIVELINAS. Aš žinau, kur ji.

ARLEKINAS. (*Linksmi ir meilii*) Jūs žinot, kur ji yra! Drauge mano, tarne, šeimininke, mano visa, kas tik norit! Kaip gaila, kad nesu turtingas – atiduočiau jums už tai visas savo pajamas. Sakykit gi, garbingas žmogau, kur jos ieškoti? Kurion pusėn eiti: dešinėn, kairėn ar tiesiai?

TRIVELINAS. Susitiksime su ja čia.

ARLEKINAS. (*Laimingas, švelniai*) Tik pagalvok, jūs tikriausiai labai geras, labai paslaugus žmogus, kad atvedėt mane šičia! O, Silvija, mano sielos dalele, mano mieloji, aš verkiu iš džiaugsmo.

TRIVELINAS. (*Pirmuosius žodžius ištaria pasigręžęs į šalį*) Šitokia pradžia nežada nieko gero. Klausykit, aš turiu jums dar kai ką pasakyti.

ARLEKINAS. (*Skubina Triveliną*) Eikime pirmiau pas Silviją. Pasigailėkit manęs, aš degu iš nekantrumo.

TRIVELINAS. Kartoju, jūs pamatysite ją, bet dabar privalau kai ką jums pasakyti. Ar prisimenat vieną raitelį, kuris penkis ar šešis kartus lankėsi pas Silviją, ir jūs matėte jį?

ARLEKINAS. (*Liūdnai*) Taip, jis buvo panašus į apgaviką.

TRIVELINAS. Tam jaunuoliui jūsų mylimoji pasirodė labai maloni.

ARLEKINAS. Kurgi ne! Nieko naujo jis neatrado.

TRIVELINAS. Ir apie Silviją papasakojo princui, o jis susižavėjo ja.

ARLEKINAS. Plepys!

TRIVELINAS. Princas panorą pamatyti Silviją ir įsakė atvesti ją čia.

ARLEKINAS. Bet jis man ją grąžins, kaip to reikalauja teisingumas?

TRIVELINAS. Hm, yra mažytė kliūtis: princas įsimylėjo ir trokšta, kad Silvija jį taip pat pamiltų.

ARLEKINAS. To nebus, nes ji myli mane.

TRIVELINAS. Jūs kryptant į šalį, išklausykite mane iki galo.

ARLEKINAS. (*Pekelia balsą*) Štai jau ir galas! Ko gero, norit užginčyti mano teisę?

TRIVELINAS. Ar žinote, kad princas turi išsirinkti žmoną savo valdose?

ARLEKINAS. Nežinau ir nenoriu žinoti.

TRIVELINAS. Štai jums ir aiškinu.

ARLEKINAS. (*Šiurkščiai*) Pasilaikyk savo aiškinimus sau.

TRIVELINAS. Taigi, Silvija patinka princui, bet prieš vesdamas jis norėtų, kad ir jis jai patiktų. Dėl meilės jums Silvija negali atsiliepti į princo jausmus.

ARLEKINAS. Tegų sau ieško meilės kitur, nes šiuo atveju jis gaus tik žmoną, kurios širdis priklausys man; ir jam, ir man kažko trūks, o mums visiems trims bus labai blogai.

TRIVELINAS. Jūs teisus. Bet ar nesuprantate, kad vedęs Silviją padarysite princą nelaimingą?

ARLEKINAS. (*Pagalvojęs*) Teisybė, pradžioje jis kiek liūdės, bet už tai bus atlikęs doro žmogaus pareigą. Jeigu ves ją, tai privers vargšę mergaitę lieti ašaras ir aš liesiu ašaras, tiktai princas juoksis, tačiau menkas gerumas juoktis vienam!

TRIVELINAS. Paklauskite manęs, ponas Arlekinai, padėkite kaip nors mūsų šeiminkui. Jam trūksta jėgų atsisakyti Silvijos. Be to, pasakysiu dar daugiau: princui buvo nulemta pažinti ir vesti ją: taip ir turi būti, nes taip nuskirta aukštybėse.

ARLEKINAS. Dangus nelemia tokių jžūlubių. Pavyzdžiui, jei ten, aukštybėse, būtų nuskirta, kad privalau jums trenkti per galvą arba smogti iš užpakalio, tai ar jums atrodytų teisinga, jeigu įvykdyčiau pranašystę?

TRIVELINAS. Žinoma ne! Niekuomet nereikia daryti kitam bloga.

ARLEKINAS. Taip, o jūs nulėmėt man mirtį, taigi, nieko gero nenulėmėt. Vadinasi, reikia pakarti astrologą.

TRIVELINAS. Et, ką čia, niekas negeidžia jums bloga. Rūmuose daug meilučių merginų – veskite bet kurią, ir jūs tik pasidžiaugsit.

ARLEKINAS. Tai jau! Vesiu kitą, o Silvija supyks ir nusigręš nuo manęs, teks princui! Ei, ei, branguti! Kiek jums davė, kad mane apmautumėt? Tiek to, mažiuk, jūs tiesiog bukalgalvis. Pasilaikykite sau rūmų paneles. Mes nesusitarsim, nes per brangiai užsiprašėte.

TRIVELINAS. Supraskite, mano siūlomos vedybos užtikrins princo bičiulystę...

ARLEKINAS. Tik pamanyk! Iš tokios bičiulystės tikro draugo neturėsiu.

TRIVELINAS. Bet toji bičiulystė žada daug turto...

ARLEKINAS. Jūsų niekučiai man nereikalingi: esu sveikas, turiu gerą apetitą ir iš bado nemirštu.

TRIVELINAS. Jūs neįvertinat to, ko atsisakote.

ARLEKINAS. (*Nerūpestingai*) Tai kad nieko ir neprarandu.

TRIVELINAS. Namus mieste, kitus namus kaime.

ARLEKINAS. Ai ai ai, kaip gražu! Tiktai va, koks man rūpestis: kas gyvens mieste, kai aš būsiu kaime?

TRIVELINAS. Ogi jūsų liokajai!

ARLEKINAS. Liokajai? Tai man priseis kaupti turtą dėl tų nevidonų? Vadinasi, aš negalėsiu gyventi vienu metu abiejuose namuose?

TRIVELINAS. (*Nusijuokęs*) Manau, kad ne. Juk negalite vienu metu būti dviejose vietose.

ARLEKINAS. Koks jūs nenuovoka! Jeigu šitai neįmanoma, vadinasi, neverta nė dviejų namų turėti.

TRIVELINAS. Kai tik panorėsite, galėsite gyventi čia viename, čia kitame name.

ARLEKINAS. Išėity, atiduosiu mylimąją už malonumą dažnai kraustyti iš vienos vietos į kitą.

TRIVELINAS. Koks jūs keistas žmogus, niekuo nesuviliosi! O juk visi apsidžiaugia, kad gali turėti erdvius namus, daug tarnų...

ARLEKINAS. Man gana ir vieno kambario. Nenoriu šerti tų tinginių. Ir niekur nerasiu ištikimesnio, labiau atsidavusio man tarno už save patį.

TRIVELINAS. Sutinku, kad tokio tarno jums niekuomet neteks išvaryti lauk. Bet argi jūs visiškai abejingas gražiam ekipažui, patogiai karietai, jau nekalbant apie malonumą prabangiai apstatyti kambarius?

ARLEKINAS. O, jūs tikras kvailys, drauguži, kad lyginat Silviją su baldais, karieta ir arklių kinkiniu! Sakykit verčiau, ką žmonės veikia namuose? Sėdi, valgo, miega, ar ne? Minkšta lova, padorus stalas, tuzinas šiaudinių kėdžių – štai ir visas apstatymas, visi patogumai. Ko dar geriau norėti? Ak, tiesa, aš neturiu karietos! Vadinasi, niekada neapvirsiu. (*Rodydamas j savo kojas*) Va, motinos duotas ekipažas – mano tvirtos kojos! Velniai griebtų, mano vežėčios ne prastesnės už jūsiškes. Paklauskite, tinginiai, verčiau atiduokit savo arklius jų stokojantiems doriems artojams ir mums pagausės duonos. O jūs imsite vaikščioti pėsčiomis ir išvengsite podagros!

TRIVELINAS. Ak, koks velnio užsispyrėlis, koks jūs smarkuolis! Jūsų paklausius, atrodytų, kad žmonėms ir batų nereikia.

ARLEKINAS. (*Gyvai*) Jie tada nešiotų klumpes. Bet man pabodo jūsų pasakos. Žadėjote parodyti Silviją, o garbingas žmogus laikosi žodžio.

TRIVELINAS. Valandžiukę. Vadinasi, jūsų nedomina nei garbė, nei turtai, nei gražūs namai, nei prabanga, nei ekipažai...

ARLEKINAS. Neverti nė skatiko.

TRIVELINAS. O gal sugundytų gardūs valgiai? Argi jums nepatiktų turėti rūšį, pilną rinktinių vynų? O gal geidautumėt virėjo, kuris skaniai ir gausiai maitintų? Tik įsivaizduokit geriausius, gardžiausius mėsos ir žuvies patiekalus – jais būsite maitinamas visą gyvenimą. (*Arlekinas mąsto*) Jūs tylite?

ARLEKINAS. Šitie žodžiai man labiau prie širdies nei anie; prisipažįstu, kad esu smaguris, tačiau mano meilė stipresnė už pilvapenybę.

TRIVELINAS. Na ką gi, ponas Arlekinai, laimė jūsų rankose: tereikia atsisakyti vienos merginos ir vesti kitą.

ARLEKINAS. Ne ne, aš liksiu ištikimas jautienai ir naminiam vynui.

TRIVELINAS. O kokį puikų vyną galėtumėt gerti! Kokių skanėstų prisikirsti!

ARLEKINAS. Labai gaila, bet nieko nepadarysi. Silvijos širdis – dar gardesnis kąsnelis. Jūs man galų gale ją parodysit, ar ne?

TRIVELINAS. Pamatysit ją, būkite tikras, bet dar šiek tiek ankstoka.

Penktas paveikslas

(Lizetė, Arlekinas, Trivelinas)

LIZETĖ. *(Kreipiasi į Triveliną)* Ponas Trivelinai, aš visur jūsų ieškau. Princas jus šaukia.

TRIVELINAS. Princas šaukia? Bėgu! O jūs tuo tarpu, kol manęs nebus, palaikykite kompaniją ponui Arlekinui.

ARLEKINAS. Ė, neverta, kai esu vienas, aš pats sau palaikau kompaniją.

TRIVELINAS. Ne ne, jūs dar imsite nuobodžiauti. Iki pasimatymo, aš tuoj grįšiu. *(Trivelinas išeina)*

Šeštas paveikslas

ARLEKINAS. *(Pasitraukia į scenos pakraštį)* Prisiekiu, kad šią vikruolę atsiuntė manęs suvilioti. Neišdegs!

LIZETĖ. *(Meilčiai)* Tai jūs, pone, panelės Silvijos mylimasis?

ARLEKINAS. *(Šaltai)* Taip.

LIZETĖ. Ji labai graži mergina.

ARLEKINAS. *(Tuo pačiu tonu)* Taip.

LIZETĖ. Čia visi ją labai myli.

ARLEKINAS. *(Šaltai)* Ir be reikalo.

LIZETĖ. O kodėl gi, jeigu ji to nusipelnė?

ARLEKINAS. *(Šiurkščiai)* Todėl, kad ji mylės tik mane.

LIZETĖ. Aš tuo neabejoju ir atleidžiu jai, kad ji taip prie jūsų prisirišusi.

ARLEKINAS. O kuriam galui man jūsų atleidimas?

LIZETĖ. Aš noriu pasakyti, kad dabar jau ne taip stebiuosi jos užsispyrimu mylėti jus.

ARLEKINAS. O ko čia buvo taip stebėtis?

LIZETĖ. Todėl, kad ji atstumia labai mielą princą.

ARLEKINAS. Gal jis ir labai mielas, bet argi aš blogesnis?

LIZETĖ. *(Saldžiai)* O, bet juk jis – princas.

ARLEKINAS. Na ir kas? Dėl merginų palankumo, tai princas niekuo manęs nepralenkė.

LIZETĖ. *(Švelniai)* Na ir puiku. Aš tik noriu pabrėžti, kad jis turi valdinių ir žemių, o jūs, nors ir labai mielas, jų neturite.

ARLEKINAS. Nedumkit man akių su valdiniais ir žemėmis! Aš neturiu tarnų, vadinasi, niekuo man ir rūpintis nereikia. Kai viskas einasi gerai – aš džiaugiuosi, o kai prastai – žinau, kad ne dėl mano kaltės.

Dėl žemių, tai ar turi jų, ar ne, dėl to daugiau vietos neužimi nei reikia ir nepasidarai nei gražesnis, nei bjaurėsnis. Taigi šiaip ar taip žiūrėsim, jūs stebėjotės be reikalo.

LIZETĖ. (*J šalj*) Tai bjaurus žmogus: aš sakau jam komplimentus, o jis ginčijasi su manim!

ARLEKINAS. (*Tarsi neišgirdęs, klausiama intonacija*) Ką?

LIZETĖ. Man skaudu klausytis jūsų kalbų; prisipažįstu, kad vos pamačiusi jus, vyliausi, jog pokalbis bus malonesnis.

ARLEKINAS. Na ką jūs, panele! Žmonių išorė labai apgaulinga.

LIZETĖ. Tiesą pasakius, jūsų išvaizda mane ir suklaidino. Niekada nereikia iš anksto palankiai nusiteikti kieno nors atžvilgiu.

ARLEKINAS. Tikrai, niekada. Bet ką padarysi – ne aš išsirinkau sau fizionomiją.

LIZETĖ. (*Žiūri į jį lyg nustebusi*) Žiūriu žiūriu į jus ir negaliu atsipeikėti.

ARLEKINAS. Nieko nepadarysi, esu toks, koks esu, ir visada toks būsiu.

LIZETĖ. (*Pyktelėjusi*) O, aš tuo neabejoju!

ARLEKINAS. Bet jums dėl to nei šilta, nei šalta, ar ne?

LIZETĖ. Kodėl klausiate?

ARLEKINAS. Šiaip sau, kad žinočiau.

LIZETĖ. (*Paprastai*) Būčiau visai kvaila, jeigu pasakyčiau teisybę. Mergina panašiu atveju privalo tylėti.

ARLEKINAS. (*Negarsiai į šalį ištaia pirmuosius žodžius*) Nieko sau kalbelė! Na, iš tikrųjų apmaudu, kad jūs tokia didelė koketė.

LIZETĖ. Aš?

ARLEKINAS. Negi aš?

LIZETĖ. Ar žinot, kad tokie dalykai moteriai nesakomi? Jūs mane įžeidėte.

ARLEKINAS. (*Naiviai*) Visai ne. nėra nieko blogo pastebėti tai, kas ir taip aiškiai matyti. Bloga ne tai, panele, kad vadinu jus kokete, o tai, kad iš tikrųjų tokia esat.

LIZETĖ. (*Gyvai*) Bet iš kur jūs nusprendėt, kad aš koketė?

ARLEKINAS. Ogi štai iš kur: jau visa valanda, kai man burkuojat ir visaip stengiatės parodyti, kad įsimylėjusi mane. Klausykite, jeigu jūs tikrai mane mylit, tuoj pat išeikite ir atsipeikėkite, nes mano širdis jau priklauso kitai; ir aš visai negeidžiu, kad mergina pirmoji imtų meilintis; daug geriau, jeigu aš pradėsiu suktis apie ją, o ne atvirščiai. O jeigu manęs nemylite... tada fe, panele, fe, fe!

LIZETĖ. Na na, jūs tikras fantazuotojas.

ARLEKINAS. Nesuprantu, kaip dvaro jaunuoliai pakenčia savo merginų manieras? Po paraliais! Kaip bjauriai atrodo koketuojanti moteris!

LIZETĖ. Jūs klieđit, mano vargšeli.

ARLEKINAS. Jūs kalbėjote apie Silviją: va ji – tikrai meilutė. Jeigu jums apsaKYčiau mūsų meilę, susižavėtumėt jos kuklumu. Būtumėt mačiusi, kaip pirmosiomis dienomis ji tiesiog sprukdavo nuo manęs, paskui bėgdavo nebe taip smarkiai, galų gale visai manęs nebevengdavo, po to ėmė žvilgčioti paslapčiom į mane ir susigėsdavo, kai pagaudavau jos žvilgsnį, o aš būdavau laimingas kaip karalius, matydamas ją sumišusią; dar vėliau jau paimdavau jai už rankos, o ji nesipriešindavo, bet dar ilgai būdavo sutrikusi; galiausiai užkalbindavau ją; ji nieko man neatsakydavo, bet galvodavo apie mano žodžius, dar vėliau jos žvilgsnis tapo iškalbingesnis už liežuvį, pagaliau užsimiršusi prabilo, nes širdis buvo greitesnė už lūpas – ak, tai bent žavumėlis! Žodžiu, aš tiesiog netekau proto dėl jos štai taip turi elgtis tikra mergina! O jūs visai nepanaši į Silviją.

LIZETĖ. Iš tikrųjų, jūs mane linksminate, aš netveriu juoku.

ARLEKINAS. (*Išeidamas*) O! Man nusibodo juokinti jus ir versti juoktis iš savęs pačios. Sudie! Jeigu visi vyrai būtų tokie, kaip aš, jūs greičiau rastumėte baltą varną negu mylimąjį.

Septintas paveikslas

(*Arlekinas, Trivelinas, Lizetė*)

TRIVELINAS. (*Arlekinui*) Jūs išeinate?

ARLEKINAS. Taip. Panelė nori, kad ją pamilčiau, bet tai neįmanoma.

TRIVELINAS. Eikime pasivaikščioti prieš pietus. Tai jus prablaškys.

Aštuntas paveikslas

(*Princas, Flaminija, Lizetė*)

FLAMINIJA. (*Lizetei*) Na, ar jūsų reikalai stumiasi į priekį? Kaip gyvuoja Arlekino širdis?

LIZETĖ. (*Piktai*) Jis buvo labai šiurkštus su manim.

FLAMINIJA. Nemandagiai elgėsi?

LIZETĖ. „Fe, panele, jūs – koketė...“ Štai ir visos jo kalbos.

PRINCAS. Man labai gaila, Lizete, bet nereikia nusiminti: nuo to jūs nepasidarėte blogesnė...

LIZETĖ. Prisipažįstu, valdove, jeigu būčiau tuščiagarbė, įsižeisčiau. Aš gavau įrodymų, kad galiu ir nepatikti, o mes, moterys, verčiau apsieiname ir be tokių įrodymų.

FLAMINIJA. Ką gi, dabar mano eilė pabandyti laimę.

PRINCAS. Jeigu neužkariausite Arlekino širdies, Silvija niekada manęs nepamils.

FLAMINIJA. O aš jums sakau, valdove, kad mačiau Arlekiną, kad jis man patinka. Įsikaliau į galvą padaryti jus laimingu, pažadėjau ir ištęsėsiu. Iš to, ką pasakiau, neatsiimu nė žodelio. O! Jūs manęs dar nepažįstate. Ak! Valdove, neįau Arlekinas ir Silvija atsilaikys prieš mane? Neįau man nepavyks užvaldyti šių dviejų širdžių! Juk aš pati viską sugalvojau, aš labai užsispyrusi, aš – moteris ir tuo viskas pasakyta! Jeigu atsitraukčiau, moterų giminė manęs išsižadėtų, valdove! Galite būti ramus ir įsakyti ruošti vestuvėms, sutvarkyti visa, kas joms reikalinga; aš prižadu – jus pamils, prižadu, jūs vesite Silviją. Ji atiduos savo širdį, o paskui ir ranką; įau girdžiu, kaip ji sako jums: „Myliu“, įau matau judviejų jungtuves, galvokite, kad jos įau vyksta. Arlekinas veda mane, jūs apipilat mudu dovanomis ir malonėmis ir viskas laimingai baigiasi.

LIZETĖ. (*Nepatikliai*) Laimingai baigiasi? Dar niekas neprasidėjo.

FLAMINIJA. Patylėk, kvailute.

PRINCAS. Jūs suteikiate man vilties, nors, prisipažįstu, nematau jokių ženklų, kurie patvirtintų jūsų žodžius.

FLAMINIJA. Aš padarysiu taip, kad tie ženklai pasirodytų: turiu tam puikių priemonių. Pirmiausia, einu pakviesti Silviją; pats laikas įai pasimatyti su Arlekinu.

LIZETĖ. Bijau, kad po įų pasimatymo tavo priemonių visai neprireiks.

PRINCAS. Ir aš to bijau.

FLAMINIJA. (*Ramiai*) Vieni nuo kitų mes skiriamės nedaug: aš sakau „taip“, o jūs – „ne“. aš nusprendžiau: tegu jiems niekas netrukdo susitikinėti. Tarp pinklių, į kurias sumaniau įvilioni įų meilę, ši – pati svarbiausia.

PRINCAS. Tada veikite savo nuožiūra.

FLAMINIJA. Eime iš čia. Štai ir Arlekinas.

Devintas paveikslas

(*Arlekinas, Trivelinas, tarnų palyda*)

ARLEKINAS. Beje, pasakykit vieną dalyką. Įau kuris laikas svarstau, kas tie margai apsitaisę paikšiai, visur sekiojantys iš paskos. Vyrukai labai keisti!

TRIVELINAS. Jus mylintis princas pradėjo rodyti jums savo palankumą ir įsakė šitiems žmonėms jus lydėti, idant taip pagerbtų jus.

ARLEKINAS. Ai ai! Vadinas, tai – pagarbos ženklai?

TRIVELINAS. Taip, be abejo.

ARLEKINAS. O sakykite, kas lydi tuos žmones, kurie lydi mane?

TRIVELINAS. Niekas.

ARLEKINAS. O jūsų niekas nelydi?

TRIVELINAS. Ne.

ARLEKINAS. Vadinasi, nei jums, nei jiems tokios garbės neteikia?

TRIVELINAS. Mes jos neverti.

ARLEKINAS. *(Supykęs ima lazda)* Aha, jeigu taip, tada lauk iš čia! Nešdinkitės kartu su tais nevidonais!

TRIVELINAS. Kas jums?

ARLEKINAS. Dinkit iš akių! Nemėgstu negarbingų žmonių, žmonių, kurie neverti pagarbos.

TRIVELINAS. Jūs manęs nesupratote.

ARLEKINAS. *(Suduoda Trivelinui)* Aš geriau paaiškinsiu.

TRIVELINAS. *(Pabėga)* Sustokite, sustokite! Ką jūs darote?

(Arlekinas puola prie liokajų, išveja juos, o Trivelinas slepiasi už kulisų)

Dešimtas paveikslas

(Arlekinas, Trivelinas)

ARLEKINAS. *(Grįžta į sceną)* Tai sukčiai! Vos ne vos jų atsikračiau. Nieko sau būdas pagerbti garbingą žmogų, verčiant niekšų gaują sekoti jam iš paskos. Pasityčiojimas iš žmonių ir tiek. *(Atsigrįžta, pamato grįžtantį į sceną Triveliną)* Drauguži, ar aš blogai paaiškinau?

TRIVELINAS. *(Iš tolo)* Klausykite, jūs mane sumušėte, bet aš atleidžiu. Laikau jus protingu vaikinū.

ARLEKINAS. Na matot.

TRIVELINAS. *(Iš tolo)* Kai aš sakau, jog mes neverti palydos, tai dar nereiškia, jog mes nesame garbingi žmonės. Panašiai gerbia tik žymius, kilmingus ir turtingus žmones. Jeigu užtektų vien būti garbingu žmogumi, tai – sakau jums – paskui mane sekotų ištisa tarnų armija.

ARLEKINAS. *(Numeta lazda)* Dabar aš jus suprantu! Ko, po velniais, iškart nesakėt? Ir savo rankų nebūčiau nuvarginęs, ir jums pečiai nebūtų skaudėję.

TRIVELINAS. Jūs mane skaudžiai apkūlėte.

ARLEKINAS. Žinoma, to aš ir norėjau. Laimei, čia tik nesusipratimas ir turėtumėt būti patenkintas, kad esat nekaltas, nors ir gavot mušti. Dabar man aišku, kad pagarba rodoma tik kilmingiems ir turtingiems žmonėms, o tiesiog padoriam žmogui nieko nelieka.

TRIVELINAS. Taip jau yra.

ARLEKINAS. *(Pasipiktinęs)* Vadinasi, menkas daiktas būti taip pagerbtam, nes ta pagarba dar nerodo, jog tu esi iš tikrųjų jos vertas.

TRIVELINAS. Bet net ir tokiu atveju galima būti garbiu žmogum.

ARLEKINAS. Na, tada, atvirai pasakius, jūs padarytumėt didelį malonumą, jeigu paliktumėt mane vieną. Matydami mane be palydos, visi iškart supras, jog esu garbingas žmogus; man tai labiau painka, nei būti palaikytam dideliu ponu.

TRIVELINAS. Mes turim įsakymą būti šalia jūsų.

ARLEKINAS. Tada nuveskite mane pas Silviją.

TRIVELINAS. Tegu bus kaip norite. Ji tuoj ateis... Taip, jeigu neapsirinku, štai ir ji. Sudie! Aš išnykstu.

Vienuoliktas paveikslas

(Silvija, Arlekinas, Flaminija)

SILVIJA. *(Jeina ir džiaugsmingai bėga prie Arlekino)* Ak, štai ji! Nejaugi čia jūs, mano brangusis Arlekinai? Aš vėl matau jus! Vargšelis! Kaip aš džiaugiuos!

ARLEKINAS. *(Dusdamas iš džiaugsmo)* Aš taip pat... *(Atgauna kvapą)* Ak! Ak! Tiesiog mirštu iš džiaugsmo!

SILVIJA. Tyliau, tyliau, mielas! Kaip jis mane myli! Kaip nuostabu būti taip mylimai!

FLAMINIJA. *(Žiūri į juos)* Žaviuosi jumis, mano brangūs vaikai; kaip gražu, kad jūs taip ištikimi vienas kitam. *(Pusbalsiu)* Jei kas nugirstų mano žodžius, aš žuvusi... bet širdies gilumoje gerbiu jus ir gailiuosi jūsų.

SILVIJA. *(Flaminijai)* Vadinasi, esat geros širdies. Kokia aš buvau nelaiminga, brangusis Arlekinai.

ARLEKINAS. *(Švelniai paima jai už rankos)* Jūs vis dar mane mylite?

SILVIJA. Ar myliu jus? Ir jūs dar klausiat? Nejaugi galit abejoti?

FLAMINIJA. *(Natūraliu balsu, Arlekinui)* Galiu paliudyti, kokie švelnūs Silvijos jausmai jums. Mačiau, kokia ji buvo nusiminusi, kad jūsų nėra šalia; net mane sugraudino. Be galo troškau jus matyti kartu ir štai jūs susitikote. Sudie, mielieji, aš jus palieku; jūs mane sujaudinant, sukėlėt liūdnus prisiminimus apie mano mirusį mylimąjį. Jis buvo panašus į Arlekiną ir aš niekada jo neužmiršiu. Likite sveika, Silvija; man liepė būti prie jūsų, bet aš nebenoriu jums trukdyti. Visada mylėkite Arlekiną; jis to vertas. O jūs, Arlekinai, kad ir kas beatsitiktų, laikykite mane savo draugu, žmogumi, jums atsidavusiu, ir aš padarysiu viską, kad tai įrodyčiau.

ARLEKINAS. *(Švelniai)* Eikite, panele; jūs – gera mergina. Aš taip pat jums draugas. Man labai gaila, kad netekote mylimojo, ir liūdna, kad jūs susisielėjusi, o ir mes – taip pat. *(Flaminija išeina)*

Dvyliktas paveikslas

(Arlekinas, Silvija)

SILVIJA. (*Gailiai*) Kas dabar bus, mano brangusis Arlekinai?

ARLEKINAS. Kas gi bus, širdele mano?

SILVIJA. Mes labai nelaimingi!

ARLEKINAS. Mylėkime vienas kitą visada. Meilė padės viską išspręsti.

SILVIJA. Taip, bet kas išstiks mūsų draugystę? Man neramu.

ARLEKINAS. Deja, meile mano, aš sakau jums – būkite kantri, nors ir aš turiu jėgų ne ką daugiau už jus. (*Ima jai už rankos*) Mano brangusis lobi, drauguže mano! Jau trys dienos, kai nemačiau šitų nuostabių akių; tad nenusukite jų nuo manęs, aš noriu atsiziūrėti į jas iki valiai.

SILVIJA. (*Su nerimu*) Ak, aš tiek turiu jums pasakyti! Bijau jūsų netekti, bijau, kad iš pikto pavydo jums ko bloga nepadarytų. Bijau, kad ilgai manęs nematydamas, apsiprasite su tuo.

ARLEKINAS. Širdele mano, ar aš galiu įprasti būti nelaimingas?

SILVIJA. Aš nenoriu, kad mane pamirštumėt, bet ir nenoriu, kad dėl manęs nukentėtumėt. Aš nemoku pasakyti to, ką jaučiu, nes pe daug myliu jus. Mane kankina liūdesys, graužai širdgėla.

ARLEKINAS. (*Verkia*) U-hu-hu-hu!

SILVIJA. (*Liūdnai*) Ak, Arlekinai, tada ir aš paverksiu.

ARLEKINAS. Kaip gi man neverkti, kad jūs tokia liūdna! Jei bent kiek manęs gailėtumėt, nebūtumėt tokia susisielojus.

SILVIJA. Nusiraminkit, aš daugiau nebekalbėsiu apie savo sielvartą.

ARLEKINAS. Bet aš vis tiek atspėsiu. Turite prižadėti, kad daugiau nebesigraušite.

SILVIJA. Gerai, džiaugsme mano, tačiau ir jūs prižadėkite, kad visada mylėsite mane.

ARLEKINAS. (*Staiga sustoja ir žiūri į ją*) Silvija, aš – jūsų mylimasis, jūs – mano mylimoji; gerai įsidėmėkite šitai, nes tai yra tiesa ir kol gyvas, kitaip nebus, niekas nepasikeis, aš ir mirsiu su ta mintimi. Kokią dar priesaiką norėtumėt iš manęs išgirsti?

SILVIJA. Na ir puiku, apie priesaikas aš nieko neišmanau, bet žinau, kad esat garbingas vaikinai, žinau, kad mylit mane, o aš – jus, ir niekada neišduosiu jūsų draugystės. Kam gi kitam ją galėčiau atiduoti? Argi nesat pats gražiausias vaikinai mūsų apylinkėse? Ar dar yra kita mergina, kuri taip mylės, kaip aš? Bet ar negana? Ar jūs dar ko geidžiate? Likime tokie, kokie esame, ir neberekės priesaikų.

ARLEKINAS. Ir po šimto metų būsime tokie pat.

SILVIJA. Be abejo.

ARLEKINAS. Galbūt mums nėra ko bijoti, mieloji, tad būkime linksmi.

SILVIJA. Mums, ko gero, teks truputį pasikankinti, štai ir viskas.

ARLEKINAS. Tai niekis. Šiek tiek pakentėjus, malonumas atrodo saldesnis.

SILVIJA. Bet, tiesą pasakius, visai nesinori kentėti tik dėl to, kad paskui būčiau laiminga.

ARLEKINAS. Tad negalvokim, kad kenčiam.

SILVIJA. (*Švelniai žiūri į jį*) Mielasis mano, kaip jis mane drąsina!

ARLEKINAS. (*Meiliai*) Jūs – vienintelis mano rūpestis.

SILVIJA. (*Žiūrėdama į jį*) Ir iš kur jis ima tokius žodžius? Toks kaip jūs – vienintelis visame pasaulyje!

Bet ir aš myliu jus, Arlekinai, kaip niekas kitas nemylės.

ARLEKINAS. (*Iš džiaugsmo šokinėja*) Jūsų žodžiai – kaip medus!

Tryliktas paveikslas

(*Arlekinas, Trivelinas, Silvija, Flaminija*)

TRIVELINAS. (*Silvijai*) Man labai nemalonu, kad turiu jus pertraukti, tačiau ką tik atvyko jūsų motina, panele Silvija, ir būtinai nori su jumis pasikalbėti.

SILVIJA. (*Žiūri į Arlekiną*) Arlekinai, nepalikite manęs: aš neturiu nuo jūsų paslapčių!

ARLEKINAS. (*Paima jai už rankos*) Eime, mano mažyte.

FLAMINIJA. (*Prieina prie jų arčiau, tyliai*) Nieko nebijokit, vaikai mano. Eikite viena pas motiną, brangioji Silvija, taip bus padoriau. Judu galėsite laisvai matytis, kiek tik geis širdis, užtikrinu jus. Juk žinote, kad aš jūsų neapgaudinėsiu.

ARLEKINAS. Žinoma, ne. Juk jūs – mūsų pusėje.

SILVIJA. Tad iki pasimatymo, džiaugsmo mano, aš greit grįšiu. (*Išeina*)

ARLEKINAS. (*Sulaiko Flaminiją, kuri nori išeiti*) Bičiule, kol ji bus ten, pasilikit su manim, kad man nebūtų nuobodu. Šičia tik jūsų draugija man neatgrasi.

FLAMINIJA. (*Įtaigiai*) Mielasis Arlekinai, jūsų draugija man taip pat labai maloni, bet bijau, kad mano bičiuliškus jausmus jums gali kas nors pastebėti.

(*Pasirodo Trivelinas*)

TRIVELINAS. Ponas Arlekinai, pietūs paduoti.

ARLEKINAS. (*Liūdnai*) Aš visai nealkanas.

FLAMINIJA. (*Draugišku tonu*) Aš noriu, kad jūs pavalgytumėt, jums tai būtina.

ARLEKINAS. (*Švelniai*) Jūs taip manot?

FLAMINIJA. Taip.

ARLEKINAS. Bet aš negaliu. (*Trivelinui*) O sriuba ar skani?

TRIVELINAS. Nuostabi.

ARLEKINAS. Hm! Reikia palaukti Silvijos: ji mėgsta sriubą.

FLAMINIJA. Aš manau, kad ji papietaus su motina. Jūs, žinoma, pats sau ponas, bet aš patarčiau leisti joms pabūti kartu, tiesa? O su Silvija pasimatysite po pietų.

ARLEKINAS. Sutinku, tačiau aš dar neturiu apetito.

TRIVELINAS. Vynas jau atšaldytas, kepsnys gatavas.

ARLEKINAS. Man taip liūdna... O kepsnys gardus?

TRIVELINAS. Atrodo taip, kad negali atsižiūrėti!

ARLEKINAS. Ak tu varge! Eime, ataušusi mėsa niekam tikus.

FLAMINIJA. Nepamirškite išgerti ir j mano sveikatą.

ARLEKINAS. Eime kartu! Išgersit ir j mano sveikatą mūsų pažinties proga.

FLAMINIJA. Su malonumu. Galiu paskirti jums pusvalandį.

ARLEKINAS. Puiku! Jūs man patinkat.

UŽDANGA

ANTRAS VEIKSMAS

Pirmas paveikslas

(Flaminija, Silvija)

SILVIJA. Aš tikiu jums. Jūs, regis, norite man gero. Todėl, kaip matote, aš pakenčiu tik jus, o į visus kitus žiūriu kaip į priešus. Bet kurgi Arlekinas?

FLAMINIJA. Tuoj ateis, dar pietauja.

SILVIJA. Labai keisti dalykai pas jus dedasi! Niekur nemačiau tokių mandagių moterų ir tokių paslaugių vyrų. Vien tik dailios manieros, tik reveransai, komplimentai, draugystės patikinimai. Galima pagalvoti, kad čia – geriausi, širdingiausi ir doriausieji žmonės pasaulyje. Nieko panašaus! Tarp šių žmonių neatsiras nė vieno, kuris neateitų ir patyliukais nepasakytų „Patikėkite, panele, aš jums patariu palikti Arlekiną ir tekėti už princo“. Ir pataria nesigėdindami, labai nuoširdžiai, tarsi skatindami geram darbui. „Tačiau“, sakau jiems, „aš pasižadėjusi Arlekinui, tai kaip tuomet su ištikimybe, padorumu, garbe?“ Jie manęs nesupranta, nesuvokia, apie ką kalbu, tarsi šnekėčiau graikiškai; jie juokiasi man į akis, vadina mane vaiku ir sako, kad suaugusi mergina turėtų elgtis protingai. Na, argi ne gražu? Vadinasi, būti niekam tikusiam, apgaudinėti savo artimą, netesėti duoto žodžio, sukčiauti ir meluoti – štai šios prakeiktos vietos kilmingų gyventojų pareiga! Kas per žmonės? Iš kur jie atsirado? Iš kokio molio jie nudrėbti?

FLAMINIJA. Iš tokio pat, kaip ir visi kiti, brangioji Silvija. Nesistebėkite, jie galvoja, kad vedybos su princu atneš jums laimę.

SILVIJA. Bet ar aš neprivalau būti ištikima?! Argi tai nėra padorios merginos pareiga? Ir kaipgi galima būti laiminga, neatlikus savo pareigos? Be to, argi mano žavesys – ne ištikimybėje? O man drįsta sakyti į akis: „Eik, pasielk netikusiai, tebūnie tau bloga, atsisakyk džiaugsmo ir ramybės!“ O kai aš to daryti nesutinku, vadina mane užgaidžia!

FLAMINIJA. O ko jūs dar norite? Šitie žmonės mąsto saviškai ir linki, kad princas būtų patenkintas.

SILVIJA. Bet kodėl princas neima merginos, kuri eitų už jo gera valia? O tai įsigeidė vesti tokią, kuri jo nenori! Negi jam tai patinka? O juk jis veltui stengiasi! Visi tie koncertai, komedijos, karališkos vaišės, papuošalai, kuriuos man siunčia, - juk tai kainuoja daugybę pinigų, juk tai bedugnė, pinigų leidimas. O ką jis už tai gauna? Teatiduoda man visą galanterijos krautuvę, bet suteiks džiaugsmo mažiau negu Arlekino padovanotas siūlų kamuoliukas!

FLAMINIJA. Neabejoju. Štai kur tikra meilė! Ir aš taip mylėjau, todėl iš šito siūlų kamuoliuko aš atpažįstu save.

SILVIJA. Žinote, jeigu aš keisčiau Arlekiną į kitą, tai nebent į tą dvariškį, su kuriuo mačiausi penkis ar šešis kartus; jis taip gerai išauklėtas, kad princui iki jo toli. Apmaudu, kad negalėjau jo pamilti iš visos širdies, tačiau man gaila jo labiau nei princo.

FLAMINIJA. (*Slėpdama šypseną*) O! Silvija, užtikrinu jus, kad pamačiusi princą gailėsitės jo ne mažiau.

SILVIJA. Ką gi! Tegu princas pasistengia užmiršti mane, teišsiunčia namo ir tepasidairo kitų merginų. Čia yra tokių, kurios turi mylimuosius, bet tai netrukdo joms mylėti ir kitus; aš puikiai supratau, kad joms tai nieko nereiškia, o man – neįmanoma.

FLAMINIJA. Brangus vaikeli, argi yra bent viena, kuri jums prilygtų, kuri nors iš tolo būtų panaši į jus?

SILVIJA. (*Kukliai*) Tai jau – neprilygtų! Čia yra gražesnių panielių už mane, o kad būtų ir perpus ne tokios gražios, vis tiek turėtų didesnę pasisekimą nei aš su visu savo grožiu. Matau čia ir visai bjaurių, bet jos taip geba pakeisti dažais savo veidą, kad gali ir apsirikti.

FLAMINIJA. Taip, tačiau jūsų veidukui nieko nereiškia, jis ir taip žavus.

SILVIJA. Aš neapsimetinėju, elgiuosi paprastai, niekur nelakstau ir nekišu nosies. O jos tuo tarpu visada kuo puikiausiai nusiteikusios, jų akys taip meiliai nužvelgia kiekvieną, ką pamato, jos įsivaizduoja esą gražuolės, elgiasi iššaukiamai ir nesuvaržytai, lyg kokios karalienės. Šitaip visiems daug labiau patinka, nei tokia drovuolė kaip aš. Aš net nedirštu pakelti akių ir sutrinku, jei kas mane pavadina gražia.

FLAMINIJA. Bet kaip tik tai ir jaudina princą, kaip tik tai jam ir kelia pagarbą – jūsų naivumas, tyras grožis, įgimtas jūsų grakštumas! Ir dar – patikėkit manim, negirkite per daug rūmų damų, nes jos ir jūsų negiria.

SILVIJA. O ką jos sako?

FLAMINIJA. Vien tik įžūlybes: tyčiojasi iš jūsų, juokiasi net iš princo, klausinėja, kaip laikosi jo kaimo gražuolė. „Ar matėte kada nors banalesnę veidą“, - anądien šnekėjo pavyduolės tarpusavy, - „Ar teko matyti kitą tokią dramblotą figūrą?“ Paskui viena ėmėsi kritikuoti jūsų akis, kita – burną; galiausiai net vyrai pritarė, kad jūs nelabai graži. Aš tiesiog buvau įsiutusi!..

SILVIJA. (*Piktai*) Na ir bjaurūs jūsų vyrai: veidmainiauja, kad įtiktų toms kvaišoms!

FLAMINIJA. Ir net nesusimąstydami!

SILVIJA. Ak, kaip aš nekenčiu tų moterų! Tačiau jei, anot jų, esu tokia neišvaizdi, tai kodėl princas myli mane, o j jas nekreipai dėmesio?

FLAMINIJA. O, jos įsitikinusios, kad jis neilgai jus mylės – kad čia besąs tik kaprizas, o jis greitai praeis ir princas pirmas pasijuoks iš savo meilės.

SILVIJA. (*Įsižeidusi akies krašteliu žvilgteli į Flaminiją*) Hm! Jų laimė, kad myliu Arlekiną, o tai su didžiausiu malonumu įrodyčiau, kad tos plepės klysta.

FLAMINIJA. O! Jas reiktų pamokyti. Aš taip ir pasakiau: „Jūs visaip stengiatės, kad Silvija būtų išsiųsta, ir pačios geidžiate įtikti princui, bet tereikia jai panorėti ir princas į jus nė nepažvelgs.“

SILVIJA. Žinoma! Jūs pati matote, kad tik aš viena galiu sumaišyti jų kortas.

FLAMINIJA. Čia kažkas ateina.

SILVIJA. Nagi tas ponas, apie kurį jums pasakojau. Tikrai, jis. Žiūrėkite, koks gražus ir vyriškas veidas!

Antras paveikslas

(Princas, persirengęs dviraškiu; Lizetė – rūmų dama. Tie patys veikėjai)

(Princas pamato Silviją ir žemai jai lenkiasi)

SILVIJA. Ak, čia jūs, pone? Jūs žinojot, kad aš rūmuose?

PRINCAS. Taip, panele, žinojau. Bet jūs nebenorėtoje daugiau manęs matyti, tad aš ir nebūčiau drįsęs čia ateiti, jeigu dama, kuri gavo princo leidimą nusilenkti jums ir pasveikinti, nebūtų paprašiusi mane ją lydėti.

(Lizetė nieko nesako ir tik atidžiai žiūri į Silviją; paskui Flaminija ir ji pasikeičia žvilgsniais)

SILVIJA. *(Švelniai)* Man malonu jus matyti, bet aš esu labai nuliūdusi. Dėl damos, tai aš dėkoju jai, kad ji išreiškė norą pasveikinti mane. Nesu nusipelnusi tų reveransų, bet tegu ji daro juos, jei pageidauja, aš atsakysiu, kaip mokėdama; gal ji atleis man, jei aš nusilenksiu ne taip grakščiai.

LIZETĖ. Taip, mieloji, aš atleisiu jums iš visos širdies; juk negalima reikalauti iš žmogaus neįmanomo dalyko.

SILVIJA. *(Nusilenkia ir nepatenkinta sako į šalį)* „Negalima reikalauti neįmanomo dalyko.“ Kas per maniera kalbėti!

LIZETĖ. Kiek jums metų, dukrele?

SILVIJA. *(Įsižeidusi)* Nepamenu, motule.

FLAMINIJA. *(Silvijai)* Puiku!

(Princas pabrėžtinai vaidina nustebusį)

LIZETĖ. Ji, atrodo, pyksta, ar ne?

PRINCAS. Bet ponia, ką reiškia jūsų žodžiai? Apsimetėt, kad atėjot pasveikinti Silvijos ir įžeidinėjat ją!

LIZETĖ. Aš to nenorėjau. Man buvo smalsu pamatyti mergytę, kuri taip mylima, kuri žadina tokią stiprią aistrą, ir aš stengiuosi suprasti, kuo ji tokia žavi. Sako, ji naivi; o dėl savo kaimietukės žavumo turėtų būti ir patraukli. Paprašykite ją, tegu parodo savo naivumą, o drauge mes patyrinėsime ir jos protinius sugebėjimus.

SILVIJA. O ne, ponია, neverta: mano protas ne toks netikęs kaip jūsų.

LIZETĖ. (*Juokdamasi*) Cha cha! Štai jums ir naivumas!

PRINCAS. (*Lizetei*) Prašau jus išeiti, ponია.

SILVIJA. Aš jau nebetenku kantrybės! Jeigu ji neišeis, aš tikrai supyksių.

PRINCAS. (*Lizetei*) Jums dar teks pasigailėti dėl savo išsišokimo.

LIZETĖ. (*Išeidama, paniekinamu tonu*) Viso geriausio! Jeigu čia jūsų meilės objektas, tai laikau, kad už mane atkeršyta.

Trečias paveikslas

(*Princas, Flaminija, Silvija*)

FLAMINIJA. Ji tikra akiplėša!

SILVIJA. Aš pasipiktinusi! Vadinasi, mane pagrobė tam, kad čia kiekvienas galėtų tyčiotis kiek patinka? Galima pamanyti, kad aš blogesnė už šitas moteris! Tačiau aš nė su viena jų nesikeičiau vietomis.

FLAMINIJA. Tiek to, šitos pavyduolės užgauliojimai – tas pats, kas pagyrimai.

PRINCAS. Gražioji Silvija, toji moteris mus apgavo, princą ir mane. Patikėkite, aš tikrai labai apgailestauju. Jūs gi žinot, kaip gerbiu jus, ką jaučiu jums širdyje. Atėjau, kad dar kartelį jus pamatyčiau – tokią brangią man būtybę, - kad pasveikinčiau mūsų būsimą valdovę. Ak, užsimiršau ir išsidaviau, štai ir Flaminija girdi... Be to, ir vėl imu jums įgristi.

FLAMINIJA. (*Natūraliu tonu*) Nieko blogo jūs nepasakėte! Lyg aš nežinočiau, kad pamatęs negali jos nepamilti!

SILVIJA. Verčiau jis manęs nemylėtų, man labai gaila, jog negaliu atsakyti tuo pačiu. Be to, ponas ne toks, kaip kiti, kuriems gali šnekėti visa, kas šauna į galvą. Jis per daug geras, kad galėtum jį įžeisti. Ir visuomet buvo toks, kokį dabar matote.

PRINCAS. Ak, kokia jūs maloni, Silvija! Ką man daryti, kad būčiau vertas jūsų žodžių? Nebent jus amžinai mylėti?

SILVIJA. Ką gi! Mylėkit mane, aš labai būsiu patenkinta, tačiau pažadėkit visada tramdyti savo potroškius, daugiau jokių vilčių suteikti jums negaliu. Arlekinas buvo greitesnis – štai kur jūsų bėda. Jei būčiau atspėjusi, kad po Arlekino pasirodysit jūs, mielai būčiau palaukusi; o dabar – ir jūs kenčiat, ir aš nelaiminga.

PRINCAS. Flaminija, spręskite pati: argi galima nustoti mylėjus Silviją? Kur matėte kilnesnę, jautresnę širdį nei jos širdis? Ne, bet kurios kitos moters švelnumas jaudintų mane mažiau negu Silvijos gerumas ir gailestis.

SILVIJA. (*Flaminijai*) Būkite ir man teisėja: jūs girdėjote pono žodžius. Sakykit, kaip elgtis su žmogumi, kuris man visą laiką dėkoja, ir taip palankiai priima visa, ką sakau?

FLAMINIJA. Atvirai pasakius, jis teisus, Silvija: jūs tiesiog žavi ir jo vietoje aš elgčiausi lygiai taip pat.

SILVIJA. Nebegraudinkit pono, jam nėra reikalo sakyti, kad aš graži, jis ir pats tai žino. (*Princui*) Prašau jus, pasistenkite mane mylėti ramiai ir taip atkeršysite damai, kuri mane įžeidė.

PRINCAS. Taip, brangioji Silvija, aš skubu tai daryti. Dėl manęs tai viskas aišku: kokie bebūtų jūsų jausmai mano atžvilgiu, man teliks vienas džiaugsmas: mylėti jus visą gyvenimą.

SILVIJA. O! Aš taip ir maniau, aš gerai jus pažįstu.

FLAMINIJA. Eikite, pone, ir praneškite princui apie tos damos išsišokimą. Tegu visi žino, kokią pagarbą reikia rodyti Silvijai.

PRINCAS. Jūs netrukus apie mane išgirsite.

Ketvirtas paveikslas

(*Silvija, Flaminija*)

FLAMINIJA. O jūs, brangioji, kol aš paieškosiu Arlekino – jis, matyt, per ilgai užsilaikė prie stalo – prašom pasimatuoti suknelę. Nekantrauju pamatyti, kaip su ja atrodote.

SILVIJA. Taip, medžiaga gražutė ir man pritiks. Bet aš nenoriu šitų apdarų, nes princas galvoja nupirkti mano meilę, o iš tos prekybos nieko neišdegs.

FLAMINIJA. Jūs klystate. Net jeigu jis atsisakytų jūsų, galėtumėt viską pasiimti. Tikrai, jūs dar nepažįstat princo.

SILVIJA. Tebūnie taip, kaip sakote, bet ar jis paskui nepaklaus: „Kodėl priėmei mano dovanas?“

FLAMINIJA. Jis tepasakys: „Kodėl tu neėmei daugiau?“

SILVIJA. Tada paimsiu tiek, kiek jis panorės man duoti, kad negalėtų dėl nieko priekaištauti.

FLAMINIJA. Eikit, aš atsakau už viską.

Penktas paveikslas

(*Flaminija; garsiai besijuokiantis Arlekinas įeina kartu su Trivelinu*)

FLAMINIJA. (*Į šalį*) Atrodo, padėtis taisosi. Štai ir Arlekinas. Atvirai kalbant, jei šis linksmuolis pamils mane, jo meilę priimsiu palankiai.

ARLEKINAS. (*Juokiasi*) Cha cha cha! Sveika, mano bičiule.

FLAMINIJA. Sveiki, Arlekinai. Sakykit, kas jus pralinksmino, ir aš mielai su jumis pasijuoksiu.

ARLEKINAS. Taigi mano tarnas Trivelinas, kuriam nemoku jokios algos, aprodė visus rūmų kambarius, kur žmonės vaikštinėja tarsi gatvėmis ir plepa nelyginant kūmutės turguje, o namų šeimininkas dargi nekreipia dėmesio į žmogėnus, kurie įeina pas jį nepasisveikinę ir spokso į bevalgantį, nors ponas ir nepasiūlo: „Gal išgertumėt kartu taurelę?“ Prisijuokiau iš tų keistuolių ir jau ruošiausi išeiti, kai staiga išvydau vieną dičkį žaliūką, kuris pakėlė ir laikė iš užpakalio damos suknelę. Pamaniau, kad jis nori paišdaigauti, ir išrodžiau jam: „Sustokit, padauža, jūsų juokai nepadorūs“. Dama, išgirdusi mano žodžius, atsisuko ir sako: „Nejau nematote, kad jis neša mano šleifą!“ „O kam jūs leidžiate jam šitaip elgtis?“ – neatstojau. Tuomet padauža ėmė juoktis ir dama prajuko, paskui ir Trivelinas ėmė kvatoti, ir visi kiti; pradėjau juoktis ir aš, palaikydamas jiems kompaniją. O dabar sakykit – iš ko mes visi juokėmės?

FLAMINIJA. Iš menkniekio. Jūs paprasčiausiai nežinojote, kad šitas liokajus elgėsi taip, kaip privalu elgtis su damomis dvaro rūmuose.

ARLEKINAS. Ar jis šitaip reiškė damai pagarbą?

FLAMINIJA. Taip, tikrai!

ARLEKINAS. Po galais! Tada aš ne veltui juokiausi: tokia pagarba tiesiog juokinga ir pigi.

FLAMINIJA. Smagu, kad jūs gerai nusiteikęs. Ar gerai papietavot per tą laiką, kai mes buvom išsiskyre?

ARLEKINAS. O! Šimts pypkių! Buvo patiekta skaniausių gardumynų! Šių namų virėjas puikiai troškina! Nejmanoma atsilaikyti prieš tokią virtuvę. Aš tiek daug kartų išgėriau į Silvijos ir jūsų sveikatą, kad jeigu susirgsit, tai manęs nekaltinkit.

FLAMINIJA. Jūs dar ir mane prisiminėt?

ARLEKINAS. Kai su kuo nors draugauju, visada prisimenu tą žmogų, ypač prie stalo. Beje, o kur Silvija? Vis dar su motina?

TRIVELINAS. Negi ponas Arlekinai, nors trumpam negalite pamiršti Silvijos?

ARLEKINAS. Tylėkit, kai aš kalbu.

FLAMINIJA. Jūs neteiskus, Trivelinai!

TRIVELINAS. Kaip tai – aš neteiskus?

FLAMINIJA. Ogi taip: kodėl neleidžiate kalbėti jam apie mylimąją?

TRIVELINAS. Matau, Flaminija, jūs gražiai rūpinatės princo reikalais!

FLAMINIJA. (*Apsimeta išsigandusi*) Arlekinai, per jus šitas ponas pridarys man nemalonumų!

ARLEKINAS. (*Piktai*) Tai jau ne, širdedele mano. (*Trivelinui*) Klausyk, aš tavo šeimininkas – tu pats man tai pareiškei, aš juk apie tai nieko nežinojau. Tai va, tinginy! Jeigu įkiši liežuvį ir princas ims kreivai žiūrėti į šią garbingą merginą, pažadu, kad nurausiu tau ausis! Prisiekiu, jos abi atsidurs mano kišenėje!

TRIVELINAS. Tai manęs nebaugina. Aš atlieku savo pareigą.

ARLEKINAS. Atsimink: nurausiu ausis! Abi! Supratai? Eik lauk.

TRIVELINAS. Atleidžiu jums viską, nes taip reikia. O jūs, Flaminija, man už viską užmokėsite.

(Arlekinas puola vytiš Triveliną, bet Flaminija jį sulaiko)

Šeštas paveikslas

(Arlekinas, Flaminija)

ARLEKINAS. (*Pamažu nusiramindamas*) Aš sutikau čia vienintelį protingą žmogų ir štai prie manęs kabinėjasi, kad su juo kalbu. Brangioji Flaminija, dabar niekieno netrukdomi pakalbėkim apie Silviją; kai jos nematau, randu paguodą tik jūsų draugėje.

FLAMINIJA. (*Patikliai*) Dėkoju. Ir ko tik aš nepadaryčiau, kad suteikčiau jums abiems džiaugsmo! Jūs ir šiaip nusipelnote visokeriopos pagarbos, Arlekinai, ir aš, matydama, kaip jus skaudina, kenčiu drauge su jumis.

ARLEKINAS. Kokia jūs nuostabi mergina! Kaskart, kai gailite manęs, aš nusiraminiu ir liūdesys nebe taip mane graužia!

FLAMINIJA. Dieve mano! Kaipgi jūsų negailėti? Kas liks abejingas jūsų likimui? Jūs tiesiog neįvertinat savęs, Arlekinai.

ARLEKINAS. Galimas daiktas, aš niekada apie tai nesusimąščiau.

FLAMINIJA. Kad jūs žinotumėt, kaip man apmaudu, kad neturiu jokios galios! O, kad galėtumėt pamatyti, kas dedasi mano širdyje!

ARLEKINAS. Deja, aš visai nemoku to daryti, bet jūs man viską paaiškinkit. Po velnių! Aš norėčiau neliūdėti, bet jūsų užuojauta teikia man kartaus džiaugsmo. Tačiau praeis kiek laiko ir aš nebeliūdėsiu.

FLAMINIJA. (*Liūdnai*) Ne, turbūt neberegėsiu jūsų laimingo; viskas baigta. Trivelinas netylės, mane atskirs nuo jūsų ir išveš nežinia kur. Arlekinai, galbūt kalbuosi su jumis paskutinį kartą ir todėl pasaulis man nebemielas.

ARLEKINAS. (*Nusiminęs*) Paskutinį kartą? Tai nelaimė! Turėjau kuklią mylimąją, ją pagrobė, tai nejaugi ir jus išveš? Man nepakaks jėgų visa pakelti. Argi jie visi galvoja, kad mano širdis akmeninė? O gal jie trokšta mano mirties? O gal jie visi laukiniai?

FLAMINIJA. Šiaip ar tai, aš viliuosi, kad jūs niekada nepamiršit Flaminijos, kuri visų labiausiai troško jums laimės.

ARLEKINAS. Jūs pavergėt mano širdį, mieloji drauge. Aš visai pasimečiau, patarkit, ką man daryti. Kai esu toks susikrimtęs, negaliu galvoti. Privalau mylėti Silviją ir turiu jus išsaugoti. Mano meilė neturi nukentėti dėl mūsų draugystės, o mūsų draugystė dėl meilės. Visai susipainiojau.

FLAMINIJA. O, kokia aš nelaiminga! Pirmąkart nuo to laiko, kai netekau savo mylimojo, radau paguodą tik jūsų draugėje. Aš vėl laisviau atsikvėpiu, mat esat nepaprastai panašus į jį; kartais atrodo, kad su juo kalbuosi. Gyvenime buvau sutikusi tik du tokius mielus žmones: jį ir jus.

ARLEKINAS. Vargšė mergaitė! Kaip gaila, kad aš myliu Silviją, kitaip mielai pasinaudočiau panašumu į jūsų mylimąjį. Jis turbūt buvo gražus vaikinąs?

FLAMINIJA. Ar aš nesakiau, kad judu panašūs kaip du vandens lašai?

ARLEKINAS. Ir labai jį mylėjote?

FLAMINIJA. Pažvelkite į save, Arlekinai, pasistenkit suprasti, kiek jūs vertas meilės, ir tada suvoksit, kaip karštai jį mylėjau.

ARLEKINAS. Kaip švelniai jūs su manim kalbat! Jūs be galo draugiška! Aš niekad nė nepagalvojau, kad esu toks gražus, kaip jūs sakot, bet jeigu jūs taip mylėjote kopiją, reikia manyti, kad ir originalas šio to vertas.

FLAMINIJA. Galėtumėt man dar labiau patikti, tačiau bijau, kad atrodau nepakankamai jums graži.

ARLEKINAS. (*Karštai*) Velniai griebtu! Po tokių žodžių jūs man dar žavesnė!

FLAMINIJA. Jūs mane gluminate, aš privalau jus palikti. Man ir taip sunku skirtis su jumis. Bet kur mus tai nuvestų? Likite sveikas, Arlekinai. Jeigu bus leista, mes dar pasimatysim. Aš visai pasimetusi.

ARLEKINAS. Aš irgi.

FLAMINIJA. Man per didelis malonumas jus matyti.

ARLEKINAS. Neatsakau jums šito malonumo, žiūrėkit į mane, kiek patinka, ir aš darysiu tą patį.

FLAMINIJA. (*Nueidama*) Sudie.

ARLEKINAS. (*Žiūri į nueinančią Flaminiją*) Ši vieta pernelyg prasta tokiai merginai. Jei, mano nelaimei, Silvija neišlaikytų duoto žodžio, tai nevilties apimtas sujungčiau savo likimą su Flaminija.

Septintas paveikslas

(*Arlekinas; Trivelinas įeina lydymas didiko*)

TRIVELINAS. Ponas Arlekinai, ar galiu vėl pasirodyti jums akyse? Ar mano pečiai nenukentės? Juk jūs puikiai valdot savo medinę špagą.

ARLEKINAS. Aš būsiu geras, jei protingai elgsitės.

TRIVELINAS. Štai ponas, jis nori pasikalbėti su jumis. (*Didikas prieina ir nusilenkia. Arlekinas taip pat daro reveransą*)

ARLEKINAS. (*I šalį*) Šitą žmogų aš kažkur mačiau.

DIDIKAS. Aš atėjau prašyti jūsų malonės. Bet ar nesutrukdysiu jūsų, ponas Arlekinai?

ARLEKINAS. Ne, pone. Tiesą pasakius, man nei šilta, nei šalta nuo to, kad čia esate. (*Matydamas didiką, užsidedantį skrybėlę*) Jūs tik pasakykit, ar ir man reikia užsidėti skrybėlę?

DIDIKAS. Skrybėlėtas ar plika galva, vis tiek suteiksite man garbės.

ARLEKINAS. (*Užsidedamas skrybėlę*) Tikiu jumis, jei jau taip sakote. Ko pageidauja iš manęs jūsų didenybė? Tik nepradėkite žarstyti man komplimentų – bergždžias darbas, aš nemokėsiu jums atsakyti.

DIDIKAS. Tai ne komplimentai, o tik reiškiamą pagarbą jums.

ARLEKINAS. Nesąmonė! Jūsų veidas man kažkur matytas, pone, greičiausiai medžioklėje; jūs ten pūtėte ragą, o aš, praeidamas pro jus, nukėliau skrybėlę, bet jūs man likote skolingas vieną skrybėlės kilstelėjimą.

DIDIKAS. Kaip? Neatsakiau į jūsų pasveikinimą?

ARLEKINAS. Nė nekrustelėjot.

DIDIKAS. Vadinasi, nepastebėjau, koks jūs mandagus.

ARLEKINAS. Priešingai! Tiktai anuomet jums nieko nereikėjo manęs prašyti ir aš veltui stengiausi.

DIDIKAS. Ak! Nejau galėjau taip pasielgti?

ARLEKINAS. Iš tikrųjų neverta apie tai kalbėti. O ko jums dabar reikia?

DIDIKAS. Man belieka pasikliauti jūsų gerumu. O atsitiko štai kas: savo nelaimei, įžūliai apie jus atsiliepiu, princui girdint...

ARLEKINAS. Laikykit, kad jūs negalėjot taip pasielgti – štai ir viskas.

DIDIKAS. Taip, bet princas ant manęs supyko.

ARLEKINAS. Tai jis nemėgsta liežuvautojų?

DIDIKAS. Kaip matot.

ARLEKINAS. O, o, čia tai man patinka! Tikriausiai jis garbingas žmogus; jei nebūtų pagrobęs mano sužadėtinės, būčiau juo labai patenkintas. O ką jis jums sakė? Kad esat neišauklėtas?

DIDIKAS. Taip.

ARLEKINAS. Labai protingai. O kuo jūs skundžiatės?

DIDIKAS. Tai dar ne viskas. „Arlekinas“, tarė jis, „šaunus vaikas. Aš noriu, kad jį gerbtų taip, kaip aš jį gerbiu. Nuoširdumas ir paprastumas – štai jo charakterio savybės, kurių linkėčiau jums visiems. Aš kenkiu jo meilei ir esu baisioj nevilty, nes taip elgtis mane verčia mano meilė.“

ARLEKINAS. (*Susigraudinęs*) Po paraliais! Esu nuolankus jo tarnas! Atvirai kalbant, aš gerbiu jį. Hm, o aš maniau, kad pykstu ant princo labiau nei iš tikrųjų.

DIDIKAS. Tada jis man liepė palikti rūmus, o mano draugai bandė palenkti valdovą, kad būtų man nuolaidesnis.

ARLEKINAS. Anokia čia bėda, jeigu jūsų draugai būtų palikę rūmus kartu su jumis. Juk neveltui sakoma: pasakyk, kas tavo draugas, ir aš pasakysiu, kas tu esi.

DIDIKAS. Princas ir ant jų užpyko.

ARLEKINAS. Tegų dangus laimina šitą žmogų: jis apvalė savo namus nuo blogų žmonių.

DIDIKAS. Ir mes galim pasirodyti jam tik su sąlyga, jeigu jūs paprašysite jį atleisti mums.

ARLEKINAS. Garbės žodis, ponai, galite eiti sau į visas keturias puses, laimingos kelionės!

DIDIKAS. Kaip! Jūs atsisakysite prašyti dėl manęs? Ak, jeigu jūs nesiteiksite, aš žuvs: ką beveiksiu rūmuose dabar, kai man nebeleidžiama matyti princo? Reikės grįžti į savo dvarą, nes aš dabar nelyginant koks tremtinys.

ARLEKINAS. Vadinasi, būti ištremtam, anot jūsų, - tai sėdėti namuose ir maitintis iš savo kišenės?

DIDIKAS. Taip ir yra.

ARLEKINAS. Savo namuose jūs gyvensit ramiai ir patogiai ir, kaip paprastai, valgysit keturiskart per dieną?

DIDIKAS. Žinoma. Argi tai jums atrodo keista?

ARLEKINAS. Jūs manęs neapgaudinėjate? Ne jau teisybė, kad už šmeižtą ištremiama?

DIDIKAS. Tai atsitinka gana dažnai.

ARLEKINAS. (*Šokinėja iš džiaugsmo*) Na ir puiku, tada aš pasistengsiu apkalbėti pirmą pasitaikiusį, be to, patarsiu Silvijai ir Flaminijai padaryti tą patį.

DIDIKAS. Kuriam galui?

ARLEKINAS. Aš noriu nedelsiant būti ištremtas. Čia pas jus žmonės baudžiami taip, kad, prisiekiu, geriau būti nubaustam negu apdovanotam.

DIDIKAS. Kaip ten bebūtų, apsaugokit mane nuo šitos baismės, maldauju jus. Be to, tai, ką aš apie jus kalbėjau, grynai niekai.

ARLEKINAS. O ką jūs pasakėte?

DIDIKAS. Sakau, grynai niekai.

ARLEKINAS. Na vis dėlto?

DIDIKAS. Pasakiau, kad jūs – naivus, be jokios gudrybės, žodžiu geraširdis vaikas.

ARLEKINAS. (*Juokiasi iš visos širdies*) Atvirai kalbant, paprasčiausias kvailys! Bet kas iš to? Aš panašus į kvailį, o jūs – į gudruolį, bet ar tai reiškia, kad jau galima pasitikėti mūsų išvaizda? Jūs tik tiek pasakėte?

DIDIKAS. Na, dar pridūriau, kad jūs su visais vaidinat komediją.

ARLEKINAS. Po galais! Kaip šaukia, taip atsiliepiu! Ir tai viskas?

DIDIKAS. Taip.

ARLEKINAS. Vieni juokai. Jūs nenusipelnėt tremties, jums tiesiog labai pasisekė.

DIDIKAS. Nesvarbu, neleiskite, kad mane ištremtų. Toks žmogus gali gyventi tik rūmuose. Jei įtinki princui ir draugauji su svarbiais žmonėmis, tai esi gerbiamas ir gali keršyti savo pavyduoliams.

ARLEKINAS. Man labiau patiktų dirbti žemę, nes tai atneša nors kiek naudos. Be to, įtariu, kad nelengva nei pelnyti, nei išlaikyti tų žmonių draugystę.

DIDIKAS. Iš esmės, jūs teisus: kartais jie būna labai kapringi, bet dėl to negalima įsižeisti: stengiamės jų neužgauti ir lanksčiai su jais elgtis, nes jų padedami galime susidoroti su kitais.

ARLEKINAS. Na ir tvarkelė! Tai tas pats, kaip gauti lazdą nuo vieno, kad turėtum galimybę mušti kitą. Radot kuo girtis! Kai pamatai, kokie jūs nuolankūs, niekada nepagalvotum kad galit būti tokie išdidūs.

DIDIKAS. Taip jau esam išauklėti. Bet paklauskite, jums visai nesunku grąžinti man dvaro malonę, juk puikiai pažįstat Flaminiją.

ARLEKINAS. Ji – artima mano draugė.

DIDIKAS. Princas jai labai palankus; Flaminija – vieno dvariškio duktė. Ir aš sumaniau padaryti ją laimingą, ištekinęs už vieno tolimo giminaičio, gyvenančio kaime. Jis manęs klauso ir yra turtingas žmogus. Pasakykit tai princui, šis ketinimas sugrąžins man jo malonę.

ARLEKINAS. Princo – galbūt, bet ne mano, mat man nepatinka, kai kas nors veda mano bičiules. Užmačia su tolimu giminaičiu man neatrodo labai vykusį.

DIDIKAS. Aš galvojau...

ARLEKINAS. Nebegalvokite.

DIDIKAS. Atsisakau nuo savo sumanymo.

ARLEKINAS. Pačiu laiku; aš pažadu pasirūpinti jums ir be tolimo giminaičio įsikišimo.

DIDIKAS. Būsiu jums be galo dėkingas, lauksiu pažadų išpildymo. Likite sveiki, ponas Arlekinai!

ARLEKINAS. Esu nuolankus jūsų tarnas! Po paraliais! Atrodo, jau tapau dideliu žmogum, jei kiti daro tai, ko aš noriu. Flaminijai – nė žodžio apie pusbrolių.

Aštuntas paveikslas

(*Arlekinas, Flaminija*)

FLAMINIJA. (*leidama*) Brangusis, aš jums vedu Silviją. Ji greitai bus čia.

ARLEKINAS. Bičiule mano, jūs galėjot anksčiau mane įspėti; mes būtume palaukę jos kartu besišnekučiuodami. (*Ateina Silvija*)

Devintas paveikslas

(*Silvija, Arlekinas, Flaminija*)

SILVIJA. Sveikas, Arlekinai. Kokį puošnų apdarą ką tik matavausi! Gaila, kad nematėt, tačiau būčiau pasirodžiusi jums labai graži. Galite paklausti Flaminijos. Ak, jei kasdien nešiočiau tokias sukneles, rūmų damos bematant prikąstų liežuvius! Ir jau nebekalbėtų, kad aš nevikri ir dramblota. Taip, siuvėjos šičia labai nagingos.

ARLEKINAS. Ak, meile mano, ne jos nagingos, o jūs dailiai sudėta.

SILVIJA. Na, jeigu aš tokia daili, tai jūs, Arlekinai, ne mažesnis šaunuolis.

FLAMINIJA. O man nepaprastai malonu, kad jūs abu patenkinti.

SILVIJA. Žinoma! Dabar, kai mūsų nebevaržo, man čia ne blogiau kaip kitur. Argi svarbu, kur būti? Mylėti vienas kitą galima bet kur.

ARLEKINAS. Koks ten varžymas! Kiekvieną dieną, kai tik mane įžeidžia, siunčia pas mane atsiprašyti.

SILVIJA. (*Patenkinta*) Aš taip pat laikiu vienos damos: ji turi ateiti atsiprašyti, kad palaikė mane negražia.

FLAMINIJA. Nuo šiol tereikia įspėti mane, jei kas įžeistų jus.

ARLEKINAS. Kas tiesa, tai tiesa: Flaminija myli mus lyg brolių ar seserį. (*Flaminijai*) Ir mes jums tą patį jaučiame.

SILVIJA. Atspėkit, Arlekinai, ką aš čia buvau sutikusi? Ogi savo gerbėją, kuris aplankydavo mane kaime – tą aukštą, dailų, ploną. Aš noriu, kad judu susidraugautumėt, nes ir jis geros širdies.

ARLEKINAS. (*Nerūpestingai*) Ką gi, sutinku, aš dabar su visais sutariu.

SILVIJA. Galų gale, kas čia blogo, kad patinku jam? Ir apskritai ar ne geriau būti su tais, kurie mus myli, negu su tais, kurie mums abejingi?

FLAMINIJA. Be abejo.

ARLEKINAS. (*Linksmi*) Priimkime į kompaniją ir Flaminiją! Ji taip mums palanki. Tada būsim keturiese.

FLAMINIJA. Arlekinai, aš niekuomet neužmiršiu jūsų man rodomo palankumo.

ARLEKINAS. Na, gana! Kad mes jau kartu, eime užkąsti. Tai mus prablaškys.

SILVIJA. Eikite, eikite, Arlekinai. Dabar mes susitinkam kada norim, tad nėra reikalo atsisakyti savo laisvės. Eikite, nesivaržykite.

(Arlekinas gestu pakviečia Flaminiją)

FLAMINIJA. *(Atsakydama į jo gestą)* Aš einu su jumis. Beje, čia kažkas ateina ir užims Silviją.

Dešimtas paveikslas

(Jėina Lizetė su keliomis moterimis, savo liudininkėmis. Jos lieka užpakaly. Silviją. Lizetė keliskart žemai lenkiasi)

SILVIJA. *(Šiek tiek suirzusi)* Nesilankstykit taip, ponija, kad man nereikėtų atsakyti tuo pačiu. Jūsų nuomone, aš lenkiuosi labai negrakščiai.

LIZETĖ. *(Liūdnai)* Jums ir taip priskiriama daugybė nuopelnų.

SILVIJA. Tai praeis. Netrokštu niekam patikti, esu tokia, kokią matot. Apgailestauju, kad esu tokia graži, ko nepasakysi apie jus.

LIZETĖ. Dieve, į kokią padėtį aš patekau!

SILVIJA. Ar tai paprasta kaimo mergina verčia jus liūdnei dūsauti? O kurgi dingo jūsų sąmojis, ponija? Nejau nerandat tinkamo žodžio, kai reikia gerai atsikirsti?

LIZETĖ. Aš nesiryžtu atsakyti.

SILVIJA. Tai ir tylėkite. Nors ir dejuotumėt iki ryto, mano veidas nepasikeis: ar jis gražus, ar bjaurus, liks toks, koks yra. Ko jūs norit iš manęs? Dar per mažai mane užgauliojote? Ką gi, baikit, atsikalbėkit iki soties.

LIZETĖ. Pasigailėkite, panele. Dėl ano išsišokimo mano šeima pateko į nemalonę. Princas liepė jūsų atsiprašyti ir aš prašau atleisti man be patyčių.

SILVIJA. Gerai, nebesipykim. Aš daugiau nebesišaipysiu iš jūsų. Žinau, išdidiems sunku nusižeminti. O iš slaptos pagiežos kyla piktumas. Tačiau man gaila jūsų ir aš atleidžiu jums. Bet kam gi sugalvojot mane niekinti?

LIZETĖ. Man pasirodė, kad princas jaučia man prielankumą, ir aš laikiau save to verta. Bet dabar patyriau, kad grožis ir patrauklumas ne visuomet laimi.

SILVIJA. *(Gyvai)* Jūs pamatysite, kaip nugali bjaurumas ir prastos manieros, nes pasirinks mane, o ne jus. Ak, koks suktas pavyduolių protas!

LIZETĖ. Taip, pavydžiu jums, tai tiesa, bet kadangi jūs nemylite princo, tai padėkite susigrąžinti jo palankumą, kurį, jeigu neklystu, jis rodė man. Aišku, aš patikau jam, ir aš išgydysiu jį nuo meilės jums, tik netrukdykite man.

SILVIJA. (*Jsižeidusi*) Patikėkit manim, jūs nuo nieko jo neišgydysite. Manau, kad gydytis reikia jums.

LIZETĖ. Ir vis dėlto, man regis, tai visai įmanoma – juk nesu aš jau tokia nevikri ar nesimpatiška.

SILVIJA. Verčiau pakalbėkim apie ką nors kita. Jūsų gerosios savybės man nė motais.

LIZETĖ. Kaip keistai jūs kalbat! Šiaip ar taip, netrukus mes pamatysim, ar aš esu tokia jau silpna.

SILVIJA. (*Gyvai*) Nieko mes nepamatysime! Ką? Aš pati pasikalbėsiu su princu! Iki šiol jis dar nediršo susitikti su manim, nes aš buvau labai ant jo supykusi, bet dabar liepsiu pranešti jam, kad įsidrąsintų ir ateitų žvilgtelti į mane.

LIZETĖ. Viso labo, panele. Abi darysime visa, ką galėsime. Savo pareigą jums atlikau. Prašau pamiršti visa, kas buvo tarp mūsų.

SILVIJA. (*Šiurkščiai*) Eikit, eikit kuo ramiausiai. Aš jau ir pati nežinau – buvot jūs ar jūsų nė nebuvo.

Vienuoliktas paveikslas

(*Silvija, Flaminija*)

FLAMINIJA. Kas jums, Silvija? Jūs labai susijaudinusi!

SILVIJA. Kas man?.. Aš baisiai įtūžusi. Toji įžūli ponia ką tik buvo atėjusi prašyti atleidimo ir, apsimetusi, kad labai gera, - matot, kokia ji pikta! – vėl įžeidė mane. Anot jos, mane pasirinkę dėl bjaurumo! Ji laikanti save meilesne, grakštesne už mane... Stengsis atmušti princą, aš dar pamatysianti... ir taip toliau! Net nebežinau, ką ji man prišnekėjo! Tai ar menka priežastis širsti?

FLAMINIJA. (*Gyvai, susidomėjusi*) Paklauskite, jei jūs nenutildysit visų šių žmonių, turėsit slapstyti nuo jų per visą gyvenimą.

SILVIJA. Aš gal ir norėčiau taip padaryti, bet Arlekinas man kliudo.

FLAMINIJA. Suprantu jus. Ak, kaip nelaiku toji meilė, ji tiesiog visai nereikalinga.

SILVIJA. Man niekada nesisekė užmegzti pažinčių.

FLAMINIJA. Kaip manot, ar patiks Arlekinui, jeigu visų paniekinta paliksite rūmus?

SILVIJA. Galvojate, kad jis nebe taip stipriai mane mylės?

FLAMINIJA. Visko gali būti.

SILVIJA. Man dingtelėjo mintis: ar jums neatrodo, kad Arlekinas nebe toks atidus nuo to laiko, kai mes čia? Va ir dabar: paliko mane ir nuėjo užkąsti. Nuostabi priežastis, ar ne?

FLAMINIJA. Ir man taip pasirodė, bet prašau neišduoti manęs: mes juk kalbamės kaip dvi draugės. Vis dėlto pasakykit man atvirai – neįau iš tikrųjų taip mylit tą vaikiną?

SILVIJA. (*Abejingai*) Žinoma, myliu, kaip ir pridera.

FLAMINIJA. Norit, aš jums kai ką pasakysiu? Man regis, jūs nelabai tinkama pora. Jūs turite skonį, esat sąmojinga, subtili ir kilni, o Arlekinas atrodo tikras griozdas, nemoka gražiai elgtis. Visa tai kažkaip nedera ir aš nesuprantu, kaip galėjęt pamilti jį. Pasakysiu, kad tai jus net truputį žemina.

SILVIJA. Supraskit mano padėtį. Jis buvo vienintelis pritinkamas vaikas mūsų apylinkėse, gyveno tam pačiam kaime, buvo mano kaimynas. Jis didelis pokštininkas, o aš esu linksma, tad kartais prajuokindavo ir mane, sekiodavo man visur iš paskos ir įsimylėjo. Įpratau matyti jį šalia, o pamažu įprotis virto meile, juk nieko geresnio nebuvo! Bet aš visą laiką matydavau, kad jis mėgsta pavalgyti ir išgerti.

FLAMINIJA. Puikios savybės, ar ne, ypač dailiosios, švelniosios Silvijos sužadėtiniui. Bet vis dėlto – ką jūs ketinate daryti?

SILVIJA. Aš nieko nežinau. Galvoje tik pinasi „taip“ ir „ne“. Tiesiog nebežinau, katro iš jų klausyti. Viena vertus, Arlekinas – lengvabūdis bernelis, jam vien tik valgis galvoj; antra vertus, jei mane iš čia išsiųs, tos paikos damos dar ims visur plepėti, kad man taip buvo pasakyta: „Dink iš čia, nes esi nepakankamai graži“. Be to, ponas, kurį čia sutikau...

FLAMINIJA. Taip?

SILVIJA. Pasakysiu jums kaip paslaptį: nežinau, kas man pasidarė nuo tos akimirkos, kai jį pamačiau, bet jis visuomet man atrodė toks švelnus, jo kalbos tokios meilios, apie savo meilę jis kalbėdavo taip mandagiai, taip droviai, kad aš pajutau jam tikrą gailestį, ir šitai trukdo man suimti save į rankas.

FLAMINIJA. Jūs mylit jį?

SILVIJA. Nemanau, nes privalau mylėti Arlekiną.

FLAMINIJA. Tas ponas vertas būti mylimas.

SILVIJA. Aš ir pati jaučiu.

FLAMINIJA. Jei iš keršto toms pavyduolėms ištekėtumėt už to pono, aš, tiesą pasakius, jūsų nesmerkčiau.

SILVIJA. Būtų daug paprasčiau, jei Arlekinas vestų kitą merginą. Tuomet turėčiau teisę pasakyti: „Tu palikai mane, tai ir aš tave palieku; kaip tu man, taip aš tau darau“. O dabar – nieko nebus. Kuri čia pasigvieštų tokio šiurkštaus ir neišauklėto Arlekino?

FLAMINIJA. Palaukim, ko mums skubėti? Aš, pavyzdžiui, visada troškau gyventi kaime. Arlekinas netašytas, aš jo nemyliu, bet ir neniekinu. Jei jis panorėtų, aš suteikčiau jums malonumą – padėčiau atsikratyti juo.

SILVIJA. Koks ten malonumas? Ir taip blogai, ir taip negerai.

FLAMINIJA. Šiandien jūs pamatysite prinčą. O štai ir ponas, kuris jums patinka. Pasistenkit apsispręsti. Sudie, greitai vėl pasimatysim.

Dvyliktas paveikslas

(Silvija, princas)

SILVIJA. Tai jūs? Vėl imsite kalbėti apie savo meilę ir drauge suteiksite man dar daugiau skausmo.

PRINCAS. Aš atėjau pasiteirauti, ar gerai atliko savo pareigą dama, įžeidusi jus. Dėl manęs, gražioji Silvija, kai tik mano meilė jums pabos, kai jums nebepatiksiu, liepkite man nutilti ir aš pasitrauksiu; aš kentėsiu nesiskųsdamas ir būsiu jums visur ir visada paklusnus.

SILVIJA. Štai, ar aš nesakiau? Kaip? Jūs nutilsit, jeigu aš to užsigeisiu? Jūs pasišalinsit, jeigu aš pageidausiu, ir nedrįsit skųstis? Visada klausysit manęs? Nieko sau būdas priversti jums įsakinėti!

PRINCAS. Bet ką aš dar galiu padaryti? Juk atiduodu likimą j jūsų rankas!

SILVIJA. O ką tai pakeis? Man neužtektų drąsos padaryti jus nelaimingą. Jeigu aš pasakyčiau „Išeiokit“, jūs pagalvotumėt, jog esu jums abejinga. Ir visa tai būtų netiesa, įžeistų jus. O ar man nuo to būtų lengviau?

PRINCAS. Tai ką man daryti, gražioji Silvija?

SILVIJA. Kad aš žinočiau! Aš laikiu, kad man kas nors pasakytų, pati išmanau ne daugiau už jus. Mane myli Arlekinas, princas siekia mano širdies; jūs taip pat esate vertas ją turėti; damos mane įžeidinėja ir aš noriu jas pamokyti. Jeigu neištekėsiu už princo, būsiu išjuokta. Man neramu dėl Arlekino, aš susirūpinusi ir dėl jūsų, nes per karštai mylite mane, verčiau niekada nebūčiau jūsų pažinusi! Aš tokia nelaiminga, man svaigsta galva.

PRINCAS. Jūsų žodžiai, Silvija, man smelkiasi tiesiai į širdį. Jus giliai jaudina mano skausmas. Koks stiprus bebūtų mano jausmas jums, jis neprilygsta tam didžiam sielvartui, kuris jus kankina dėl to, kad negalit manęs mylėti.

SILVIJA. Aš galėčiau jus pamilti, jeigu panorėčiau. Man tai nebūtų sunku.

PRINCAS. Susitaikykite su mano sielvartu ir leiskit man visą gyvenimą liūdėti dėl jūsų.

SILVIJA. *(Nekantryiai)* Perspėju, man labai skaudu matyti jus tokį meilų – atrodo, kad tyčia taip elgiatės. Kam vis atai? O dieve! Verčiau jau iš tiesų jus pamilti negu jaustis taip, kaip dabar. Galų gale, aš visko atsisakysiu: štai ko jūs pasieksit.

PRINCAS. Aš nebenoriu daugiau būti jums našta; jūs norite, kad aš jus palikčiau, ir aš nesipriešinsiu tokios man brangios būtybės valiai. Sudie, Silvija.

SILVIJA. (*Gyvai*) „Sudie, Silvija!“ Aš su malonumu išbarčiau jus. Kur jūs einat? Pasilikit čia, tokia mano valia. Aš daug geriau žinau, kokia ji.

PRINCAS. Aš tetroškau jums įtikti.

SILVIJA. Nieko nebesuprantu! Kaip man pasieltgi su Arlekinu? O, kad jūs bent būtumėt princas!

PRINCAS. (*Susisjauđinęs*) O ką tai pakeistų?

SILVIJA. Tada viskas būtų kitaip; aš pasakyčiau Arlekinui, kad princas pasinaudojo valdovo teise ir tai būtų man pasiteisinimas. Bet tokia priemone pasinaudočiau tik dėl jūsų.

PRINCAS. (*Į šalį*) Kokia ji miela! Laikas jai prisipažinti, kas aš.

SILVIJA. Kas jums? Ar supykinau jus? Ne dėl kunigaikščio titulo norėčiau, kad jūs būtumėt princas, bet tik dėl jūsų. Jeigu jūs būtumėt princas, Arlekinas nesužinotų, kad atidaviau pirmenybę jums iš meilės – štai apie ką galvoju. Ak, ne, gal ir gerai, kad nesat valdovas: pagunda būtų per didelė. Ir net jei būtumėt valdovas, aš vargu ar ryžčiausi neištikimybei. Bet gana apie tai.

PRINCAS. (*Pirmuosius žodžius ištaia į šalį*) Dar neatskleiskim jai paslapties. Silvija, išsaugokit bent kiek savo palankumo man. Princas liepė surengti jūsų garbei vaidinimą, leiskite jus palydėti ir pabūti kartu su jumis. Po šventės jūs pamatysite prinčą; esu įpareigotas pranešti jums, kad laisvai galėsit pasišalinti, jei jūsų širdis liks jam abejinga.

SILVIJA. O, mano širdis liks nebyli. Laikykit, kad manęs čia jau nebėra. Bet kai grįšiu namo, ar aplankysit mane? Kas žino, kas gali atsitikti? Gal ir užkariausite mano širdį. O dabar skirkimės, kol nepasirodė Arlekinas.

UŽDANGA

TREČIAS VEIKSMAS

Pirmas paveikslas

(*Princas, Flaminija*)

FLAMINIJA. Taip, valdove, jūs gerai pasieltgėte, kad nepaisydami meilių Silvijos žodelių, nepasisakėte jai, kas toks esate: delsimas niekam nedaro žalos. Jos potraukis jums per tą laiką dar labiau sustiprės. Garbė dangui, jūs beveik pasiekėte tai, ko troškote.

PRINCAS. Ak, Flaminija, kokia Silvija meilutė!

FLAMINIJA. Be galo.

PRINCAS. Rūmuose nepažįstu nieko, kas jai prilygtų. Kai mylimoji, meilės įkvėpta, sako tiesiai: „Aš jus myliu“, tai, žinoma, teikia didelio džiaugsmo. Tai va, Flaminija, įsivaizduokit: toks džiaugsmas man tuščias ir menkas, palyginti su džiugiu pasigėrėjimu, kurį patyriau, klausydamas Silvijos, nors ji ir neištarė „Aš jus myliu“.

FLAMINIJA. Valdove, ar galiu paprašyti pakartoti jos žodžius?

PRINCAS. Tai neįmanoma! Aš sužavėtas, užburtas, kitų žodžių nerandu!

FLAMINIJA. Aš daug ką spėju iš jūsų padriko pasakojimo.

PRINCAS. Jeigu žinotumėt, sakė ji, kokia ji nelaiminga, nes privalo likti ištikima Arlekinui, ir negali manęs mylėti, todėl turinti užduoti man širdį!.. Vieną akimirką, regis, jau vos neištarė „Prašau nebemylėti manęs, nes gali taip atsitikti, kad ir aš jus pamilsiu“.

FLAMINIJA. Puiku! Tai dar geriau nei prisipažinimas.

PRINCAS. Ne, aš vėl kartoju: tik Silvijos meilė – tikra meilė. Kitos mylinčios moterys yra išlavinusios protą, gavusios tam tikrą išsiauklėjimą, įgijusios tam tikrų įpročių, todėl praradusios natūralų žavesį. O Silvijos širdis tyra, ji neslepia savo jausmų; visas jos menas – naivumas, o jos vertė – skaistumas. Pripažinkite, kad tai nuostabu. Ją kol kas sulaiko sąžinės priekaištai, kad myli mane ir nedrįsta tai pasakyti Arlekinui. Taigi, Flaminija, skubėkit. Kada palenksite Arlekino širdį? Jūs žinote, kad aš neprivalau ir nenoriu versti jį pamilti jus per jėgą. Ką jis sako?

FLAMINIJA. Tiesą pasakius, valdove, jis mane įsimylėjęs, bet pats to nesuvokia. Vis tebevadina mane savo brangiąja drauge, guodžiasi tuo ir myli mane be jokio sąžinės graužimo.

PRINCAS. Labai puiku.

FLAMINIJA. O! Pirmo pokalbio metu atversiu Arlekinui akis, sukelsiu širdyje jam nežinomus jausmus man ir naujos taktikos bei gudrybės dėka priversiu jį pajusti slaptą prielankumą. Jūs, kaip esame sutarę, kalbėsitės su juo draugiškai, ir tokiu būdu, manau, išvengsime sunkumų ir mano pastangos bus apvainikuotos sėkme. Tad, valdove, aš liksiu ir nugalėtoja, ir negalėtoji.

PRINCAS. Kaip tai suprasti?

FLAMINIJA. O, vieni niekai, neverta jums net sakyti. Tai reiškia: prisirišau prie Arlekino, nors grynai iš nuobodumo užmezgiau šią intrigą. Tačiau laikas mums pasišalinti. Eikit pas Silviją. Be to, nereikia, kad Arlekinas matytų mudu kartu, o jis, rodos, eina čia. *(Abu išeina)*

Antras paveikslas

(Trivelinas, paniuręs Arlekinas)

TRIVELINAS. (*Kiek palaukęs*) Na tai ką įsakysit veikti su šia rašykline ir popierium, kuriuos liepėt paimti?

ARLEKINAS. Kantrybės, tarne mano.

TRIVELINAS. Gerai, aš palauksiu.

ARLEKINAS. Pasakykit, kas čia mane maitina?

TRIVELINAS. Princas.

ARLEKINAS. Po perkūnais! Čia taip skaniai valgydina, kad net neramu darosi.

TRIVELINAS. Kodėl gi?

ARLEKINAS. O kaip kitaip? Bijau, kad turėsiu nuostolių, pats to nežinodamas.

TRIVELINAS. (*Juokiasi*) Cha cha cha!

ARLEKINAS. Iš ko juokiatės, mulki?

TRIVELINAS. Mane prajuokino jūsų mintis, ji tikrai įdomi. Na na, ponas Arlekinai, valgykite ir gerkite ramia sąžine.

ARLEKINAS. Velniai griebtų! Aš ir valgau ramia sąžine, bet jei imtų ir pateiktų sąskaitą, būtų prastai. Bet aš jumis tikiu. Dabar pasakykit man, kaip vadina žmogų, kuris informuoja prinčą apie reikalus.

TRIVELINAS. Jūs norit pasakyti – valstybės sekretorių?

ARLEKINAS. Taip, aš ketinu kreiptis į jį raštiškai. Tegu praneša princui, kad man nuobodu, ir paklausia, kada mus paleis namo. Ten tėvas vienas liko.

TRIVELINAS. Na ir kas toliau?

ARLEKINAS. Jei manęs neišleidžia iš rūmų, tegu pasiunčia kokias vežėčias ir atgabena jį čia.

TRIVELINAS. Jums tereikia įsakyti ir vežimas bus išsiųstas.

ARLEKINAS. Paskui reikia, kad mus – Silviją ir mane – greičiau apvedintų ir atidarytų namų duris, nes esu įpratęs nevaržomai ir laisvai gyventi. Beje, įsikursime čia kartu su mūsų bičiule Flaminija – ji nebenori mūsų palikti – taip prisirišusi prie mūsų; ir tada, jei princui neprapuls noras mus maitinti, jo valgiai bus tikrai mums į naudą.

TRIVELINAS. Ponas Arlekinai, čia visai nebūtina painioti Flaminijos.

ARLEKINAS. O kodėl gi ne?

TRIVELINAS. (*Nepatenkintas*) Hm!

ARLEKINAS. (*Mėgdžiodamas*) Hm! Koks netikęs tarnas! Nagi, tučtuojau imkit plunksną ir surašykit popieriu visą, ką aš sakiau.

TRIVELINAS. (*Pasiruošia*) Diktuokite.

ARLEKINAS. „Pone...“

TRIVELINAS. Palaukit! Reikia sakyti: „Jūsų šviesybe“.

ARLEKINAS. Parašykit ir tą, ir kitą, tegu pats pasirenka.

TRIVELINAS. Labai gerai.

ARLEKINAS. „Jums žinoma, kad mane vadina Arlekinu.“

TRIVELINAS. Atsargiau! Turėtumėt sakyti: „Jūsų šviesybei yra žinoma...“

ARLEKINAS. „Jūsų šviesybei yra žinoma...“ Ar jis labai šviečia, tas valstybės sekretorius?

TRIVELINAS. Ne, bet taip reikia kreiptis į jį.

ARLEKINAS. Kas per velnio painiava! Kur tai girdėta – kreiptis į žmogų kaip į saulę, o ne į jį patį?!

TRIVELINAS. *(Rašo)* Rašau kaip jūs norit: „Jums žinoma, kad mane vadina Arlekinu.“ Toliau?

ARLEKINAS. „Kad turiu mylimąją, vardu Silvija, garbingą merginą iš mūsų kaimo...“

TRIVELINAS. *(Rašo)* Taip, toliau!

ARLEKINAS. „... ir gerą bičiulę, su kuria neseniai susidraugavau; ji negali apsieiti be mūsų, o mes – be jos. Vadinasi, gavęs šitą laišką...“

TRIVELINAS. *(nustoja rašęs, liūdnai)* Flaminija negali apsieiti be jūsų? Ak! Plunksna krinta man iš rankų.

ARLEKINAS. Ei ei, ką reiškia šis akiplėšiškas alpulyš?

TRIVELINAS. Dveji metai, ponas Arlekinai, kaip aš slapta svajoju apie ją.

ARLEKINAS. *(Išsitraukia lazda)* Apmaudu, brangusis, bet nieko nebelaukęs, aš pats jos vardu atsidėkosiu.

TRIVELINAS. Atsidėkosit lazdos smūgiais! Nemėgstu tokių komplimentų. O kas jums darbo, kad myliu ją? Jūs jai tik draugas, o draugystė nepavydi.

ARLEKINAS. Apsiraminkit, mano draugystė tas pat, kas meilė. Štai ir įrodytas! *(Muša Triveliną)*

TRIVELINAS. *(Išbėga)* Ak, po velnių tokią draugystę!

Trečias paveikslas

(Flaminija, Arlekinas)

FLAMINIJA. *(Arlekinui)* Kas nutiko? Kas jums, Arlekinai?

ARLEKINAS. Sveika, mano bičiule. Tas niekšas sako, kad jau dveji metai jus myli.

FLAMINIJA. Galimas daiktas.

ARLEKINAS. O jūs, draugužė, ką į tai pasakysit?

FLAMINIJA. Tuo blogiau jam.

ARLEKINAS. Iš tikrųjų?

FLAMINIJA. Žinoma. O ar jums nepatinka, kad mane myli?

ARLEKINAS. Deja, esat pati sau ponias. Bet jei ką nors pamiltumėt, kad ir Triveliną, tai pakenktų jūsų draugiškumui man, ir jo man tektų mažiau, o aš nenoriu jokių nuolaidų iš savo dalies.

FLAMINIJA. *(Švelniai)* Arlekinai, pasigailėkit mano vargšės širdies.

ARLEKINAS. Aš? O ką bloga aš darau?

FLAMINIJA. Jei ir toliau kalbėsite šitaip su manimi, aš greitai nebesusigaudysiu, ką jums iš tikrųjų jaučiu. Tiesą pasakius, aš ir nelabai drįstu pažvelgti į savo širdį: bijau joje išvysti daugiau negu norėčiau.

ARLEKINAS. Ir gerai darot: verčiau jį nežiūrėkit, Flaminija. Kas bus, tas. Be to, pažadėkit, kad nieko nepamilsit. Aš pats turiu mylimąją ir nepaliksiu jos bet jei nebūtų Silvijos, kitos neieškočiau. Kam man mylimoji, jei esat jūs? Ji man įkyrėtų.

FLAMINIJA. Įkyrėtų? Kaip galiu aš po viso to, ką pasakėte, likti jums tik drauge?

ARLEKINAS. Jei ne drauge, tai kuo?

FLAMINIJA. Neklausinėkit, aš nieko nenoriu žinoti. Aišku tik viena: visam pasauly nėra žmogaus, kurį mylėčiau labiau už jus. Jūs negalit man atsakyti tuo pačiu. Silvija, kaip ir pridera, jums brangesnė.

ARLEKINAS. Palaukit! Jūs abi man lygiai brangios.

FLAMINIJA. Einu atsiųsti jums Silviją. Ar būsite patenkintas?

ARLEKINAS. Kaip norit, bet nesiųskit jos vienos, ateikite geriau abi.

FLAMINIJA. Vargu, ar galėsiu. Princas įsakė man ateiti pas jį, ir aš noriu sužinoti, ko jis pageidauja. Iki pasimatymo, Arlekinai, greit grįšiu. *(Išeidama nusišypso įeinančiam didikui)*

Ketvirtas paveikslas

(Didikas, matytas antrame veiksmo, atneša Arlekinui bajorystės raštus)

ARLEKINAS. *(Pamatęs didiką)* Štai mano senasis pažįstamas. Garbės žodis, ponas šmeižike, - kito jūsų vardo nežinau – dar nieko nekalbėjau apie jus su princu, nes nemačiau jo.

DIDIKAS. Esu dėkingas jums už gerus ketinimus, ponas Arlekinai, bet aš jau išsisukau iš nemalonios padėties ir susigrąžinau princo malonę, užtikrinęs jį, kad mane užtarsit. Turiu vilties, kad išlaikysit žodį.

ARLEKINAS. O, nors ir panašus į kvailį, esu garbingas žmogus.

DIDIKAS. Maldauju, nebeminėkit praeities ir nebepykit ant manęs. Puikią dovaną atnešu nuo princo: iš visų jums skirtų malonių ši pati vertingiausia.

ARLEKINAS. Ar tai grąžinat Silviją?

DIDIKAS. Ne, dovana guli mano kišenėj: tai bajorystės raštai, kuriuos princas išduoda jums kaip Silvijos giminaičiui; kalbama, kad judu šiek tiek giminės.

ARLEKINAS. Nė kiek. Neškitės šitą dovaną atgal; jeigu ją priimsiu, tai pasielsiu negarbingai.

DIDIKAS. Na ir kas? Imkit, jei duoda. Suteiksite malonumą princui. Nejau atsisakysite to, ko kiekvienas šidyje ambicingai geidžia?

ARLEKINAS. Mano širdis tyli. Dėl ambicijos, tai girdėjau apie ją šnekant, bet niekada nemačiau. Gal ji ir tūno mano širdy, bet aš nieko nežinau.

DIDIKAS. Gavęs raštą – sužinosit.

ARLEKINAS. Bet kas tai yra?

DIDIKAS. (*Pirmuosius žodžius į šalį*) Jis – tikrai ne garbėtroška! Ambicija – tai kilnus siekimas iškilti.

ARLEKINAS. O kas yra kilnaus tame siekime iškilti? Jūs, dvariškiai, matyt, kvailystes visada gražiais žodžiais vadinat?

DIDIKAS. Jūs nesupratot manęs. Siekimas iškilti yra ne kas kita kaip garbės troškimas.

ARLEKINAS. Še tai tau! Jūsų paaiškintimas ne geresnis už pavadinimą. Ar ratai, ar vežėčios – tas pats galas.

DIDIKAS. Imkite gi, imkit. Argi ne smagu būti bajoru?

ARLEKINAS. Man nuo to nebus nei geriau, nei blogiau – čia kaip pažiūrėsi.

DIDIKAS. Iš bajorystės turėsit naudos: kaimynai ims daugiau jus gerbti ir labiau bijoti.

ARLEKINAS. Man regis, tai sutrukdytų jiems mane mylėti iš visos širdies. Aš ir pats nelabai myliu tuos, kuriuos gerbiu, ir kurių bijau.

DIDIKAS. Jūs mane stebinat!

ARLEKINAS. Toks jau esu, tačiau, patikėkit, esu geriausias žmogus pasauly: niekam nedarau bloga, niekam nekenkiu, o ir galios taip daryti neturiu. Tai štai, gavęs tokią valdžią, tapęs bajoru, velniai griebtų! – lažinuos, kad ne visuomet išlikčiau toks geraširdis: kartais, kaip tas mūsų ponas, pasišvaistyčiau lazda, kadangi niekas nedrįstų atsimokėti tuo pačiu.

DIDIKAS. Juk ir pats, gavęs lazdą, ar nenorėtumėt atsmokėti tuo pačiu?

ARLEKINAS. Taip, tokią skolą bevelyčiau grąžinti nedelsiant.

DIDIKAS. Žmonės kartais būna pikti. Dėl to neatsisakykit galimybės atsimokėti tiems, kurie padarys jums bloga. Priimkit bajorystės raštus.

ARLEKINAS. (*Ima raštą*) Tiu tiu tiu! Jūs teisus, aš kvailys! Na, štai aš ir bajoras. Pasilieku šitą pergamentą. Dabar man baisu tik žiurkių, juk jos gali sugraužti mano bajorystę, bet aš pasistengsiu jas išgaudyti. Dėkoju jums ir princui: jis išties labai malonus.

DIDIKAS. Aš džiaugiuosi, kad jūs patenkintas. Viso gero!

ARLEKINAS. Jūsų nuolankus tarnas. (*Didikai nuėjus dešimt-dvylika žingsnių, Arlekinas jį pašaukia*)

Pone, pone!

DIDIKAS. Ko dar norite?

ARLEKINAS. Ar bajorystė niekuo manęs neįpareigoja? Juk kiekvienas titulas užkrauna ir tam tikras priedermes?

DIDIKAS. Jis įpareigoja būti garbingu žmogumi.

ARLEKINAS. (*Labai rimtai*) Vadinasi, jums buvo padaryta išimtis, kada blogai apie mane kalbėjote?

DIDIKAS. Prašau nebeprisiminti apie tai: bajoras turi būti kilniadvasis.

ARLEKINAS. Kilniadvasis ir garbingas! Po velnių! Mano galva, tokios priedermės daug vertesnės už bajorystės raštus. O jeigu jų nevykdai, vis tiek lieki bajoru?

DIDIKAS. Jokiu būdu!

ARLEKINAS. Šit kaip! Vadinasi, jau dauguma bajorų už bausmę moka duoklę?

DIDIKAS. Nežinau.

ARLEKINAS. Ir tai viskas? Kitų pareigų nėra?

DIDIKAS. Ne. Bet kadangi jūs, sprendžiant iš visko, tapsit princo numylėtiniu, reiškia, turėsit dar vieną priedermę: visišku nusižeminimu, pagarba ir nuolankumu būti vertam jo malonės. Dėl kita, tai, kaip sakiau, būkit doras, saugokit garbę labiau už gyvybę ir viskas bus gerai.

ARLEKINAS. Pala pala, pastaroji priedermė man jau nelabai prie širdies. Pirmiausia būtų gerai išsiaiškinti, kas tai per garbė, kurią turiu saugoti labiau už gyvybę. Tikrai, velniai griebtų, kas per garbė?

DIDIKAS. Manau, jūs pritarsit man: reikia atkeršyti už įžeidimą arba mirti, bet nieku gyvu nesitaikstyti su juo.

ARLEKINAS. Tai ir nusišnekėjot: būti didžiadvasiu, vadinasi, privalu atleisti įžeidėjams; būti piktavaliu, vadinasi, žudyti juos. Kaip šitai suderinti: visus išžudyti ir drauge palikti juos gyvus?

DIDIKAS. Būsit kilnus ir didžiadvasis tol, kol jus įžeis.

ARLEKINAS. Suprantu jus: bajorui draudžiama būti geresniam už kitus. Ir jeigu aš atsilyginsiu geru už bloga, tai liksiu žmogumi be garbės? Po galais! Blogį pasauly sutiksi kiekvienam žingsny, tai kuriam tikslui jį dar gausinti? Tai bjaurus išradimas! Klausykit, susitarkim šitaip: kai mane smarkiai išplūs, aš imsiu keiktis dar garsiau. Ar perleisit man savo prekę už tokią kainą? Tarkit paskutinį žodį.

DIDIKAS. Įžeidimu atsakyti į įžeidimą? Ne, to nepakanka. Įžeidimą tegalima nuplauti tik prieš o arba savo krauju.

ARLEKINAS. Tad tegu lieka dėmė! Jūs kalbat apie kraują taip, tarsi jis būtų upės vanduo. Pasiimkit savo bajorystės raštus; mano garbė netinka bajorystės luomui: ji per daug vadovaujasi sveiku protu. Viso geriausio!

DIDIKAS. Apsigalvokit, ką jūs šnekat?

ARLEKINAS. Neužkalbėkit man danties: pasiimkit savo popierius.

DIDIKAS. Pasilikit juos ir tarkitės su princu. Jis, ko gero, nebus jums itin reiklus.

ARLEKINAS. (*Imdamas raštus*) Jam teks su manim pasirašyti sutartį, kad aš neprivalau žūti nuo artimo rankos, todėl niekam ir neteks atgailauti dėl parodyto įžūluo mano atžvilgiu.

DIDIKAS. Aš manau, judu susitarsit. Viso gero, lieku jūsų nuolankus tarnas.

ARLEKINAS. O aš – jūsų.

Penktas paveikslas

(*Princas, Arlekinas*)

ARLEKINAS. (*Išvydęs princą*) Ką dar atneša nelabasis? A, čia tas žmogus, per kurį netekau Silvijos. Sveiki, ponas plepy, garsiai giriantis svetimas sužadėtinės! Tai per jus ir nušvilpė manąją!

PRINCAS. Be užgauliojimų, Arlekinai!

ARLEKINAS. Jūs bajoras?

PRINCAS. Be abejo.

ARLEKINAS. Po galais, jums pasisekė! Kitaip tiesiai būčiau pasakęs, ko esat vertas, bet tuomet jūsų garbė, ko gero, panūstų atlikti savo pareigą ir aš būčiau priverstas jus nužudyti, kad atkeršyčiau už save.

PRINCAS. Prašau nusiraminti, Arlekinai. Princas mane įgaliojo pasikalbėti su jumis.

ARLEKINAS. Galit sau kalbėti niekas manęs neįgaliojo jūsų klausytis.

PRINCAS. Jeigu jau šitaip, tuoj kitaip prabilsi. Tai žinok, su kuo dabar kalbi: į tave kreipiasi pats princas, o ne dvariškis, kaip jūs su Silvija iki šiol manėt.

ARLEKINAS. Garbės žodis?

PRINCAS. Tu privalai manim tikėti.

ARLEKINAS. Atleiskit, jūsų šviesybe, koks buvau kvailys, kad taip įžūliai elgiausi su jumis.

PRINCAS. Mielai atleidžiu.

ARLEKINAS. (*Liūdnai*) Matau, kad nepykstat ant manęs, tai ir aš negaliu ant jūsų pykti. Aš ir neturiu teisės pykti ant princo, esu per mažas žmogus. Jei mane nuskriausit, aš pradėsiu graudžiai raudoti,

štai ir viskas. Tepasigaili manęs jūsų didenybė: juk, tikriausiai, valdot kunigaikštystę ne vien dėl savo malonumo?

PRINCAS. Tu skundies, manim, Arlekinai?

ARLEKINAS. O kaip kitaip, jūsų šviesybe? Turiu merginą, kuri mane myli; o tuo tarpu jūsų rūmai pilni panelių, ir vis dėlto atimat iš manęs ir manąją. Įsivaizduokit, kad aš vargšas, ir visas mano turtas – keli skatikai, o jūs turtingas, turit daugiau kaip tūkstantį ekiu, tačiau jūs puolat atimti ir tuos kelis skatikus. Argi tai ne skaudu?

PRINCAS. (*Į šalį*) Jis teisus ir jo skundas mane jaudina.

ARLEKINAS. Aš žinau, kad jūs geras princas; krašte juk ir tegirdi apie tai kalbant. Tik aš vienas būsiu praradęs galimybę taip galvoti.

PRINCAS. Aš atimu iš tavęs Silviją, tai tiesa, bet prašyk manęs, ko nori, ir aš tau duosiu visa, ko užsigeisi, tik palik man tą vienintelę būtybę, kurią myliu.

ARLEKINAS. Nebesiderėkim, jūs per daug išlošit. Pasvarstykim atvirai: jei kas kitas atimtų mano sužadėtinę, tai ar nelieptumėt ją sugrąžinti? Taigi! O pagrobėt Silviją tai jūs! Štai jūs turit gražią progą įrodyti, kad teisingumas vienodas visiems!

PRINCAS. (*Į šalį*) Ką jam atsakyti?

ARLEKINAS. Jūsų šviesybe, atsakykit sau pačiam taip: „Ar teisinga atimti laimę iš šito žmogelio tik todėl, kad turiu savo rankose galią? Ar negaliu pabūti jam globėju, nes esu jo šeimnininkas? Nejuo jis turės išeiti taip ir nesulaukęs teisingumo? Ar paskui man neteks gailėtis? Kas, jei ne aš, princas, atliks valdovo pareigą? Taigi aš įsakau sau jam grąžinti Silviją.“

PRINCAS. Nejuo tu neprabilsi kitaip? Tik pažiūrėk, kaip su tavim elgiamasi. Juk aš galėjau be niekur nieko išsiųsti tave, o sau pasilikti Silviją. Tačiau, nepaisant mano meilės jai, nepaisant tavo užsispyrimo ir nepagarbos, užjaučiu tavo skausmą, siekiu apmalšinti jį savo malonėmis, galų gale nusižeminu ir prašau perleisti Silviją gera valia. Visi tave įkalbinėja, bara ir savo pavyzdžiu skatina man įtikti, o tu tik vienas priešgyniauji. Bent trupučiu paklusnumo įrodyk, kad gerbi savo valdovą.

ARLEKINAS. (*Liūdnai*) Ak, jūsų šviesybe, netikėkit tais, kurie kalba, kad jūs teisus mano atžvilgiu; jie apgaudinėja jus, o jūs priimat tas kalbas už gryną pinigą. O kas jums iš to gerumo ir šaunumo? Menkniekiai, jokios naudos. Jei ne dvariškiai, jūs neieškotumėt kliaučių; nesakytumėt, kad negerbiu jūsų. Aš tik ginu savo teisę. Taip, jūs mano valdovas, ir aš myliu jus; bet esu juk ir jūsų valdinys, o tai irgi šį tą reiškia.

PRINCAS. Ak, tavo žodžiai man kelia neviltį.

ARLEKINAS. Aš ir pats vertas pagailos!

PRINCAS. Nejau man teks atsisakyti Silvijos? Kaip aš galėsiu laimėti jos meilę, jei tu man nenori padėti? Aš suteikiau tau sielvarto, Arlekinai, bet tu elgiesi dar žiauriau.

ARLEKINAS. Guoskitės, kaip išmanot, jūsų šviesybe – išvažiuokit, keliuokit kur nors, - kelyje jūsų sielvartas išsisklaidys.

PRINCAS. Ne, drauguži. Aš vyliausi tavo širdingumo ir būčiau tau dėkingas kaip niekam kitam pasauly, bet tu mirtinai žaidi mano sielą. Ką gi, pažadėjau tau savo malones, tad netgi tavo kietaširdiškumas nesukliudys man tesėti žodį.

ARLEKINAS. Ak, kaip kartais sunku gyventi!

PRINCAS. Žinoma, tavo atžvilgiu aš neteisus, aš gailiuosi dėl savo elgesio. Tavo viršus.

ARLEKINAS. Išeinu; jūs per daug susikrimtęs dėl savo neteisaus poelgio. Bijau, kad imsiu ir perleisiu jums savo teisę.

PRINCAS. Ne, teisingumas reikalauja, kad tu būtum laimingas. Tu prašai teisingumo iš manęs, tad būk laimingas mano ramybės sąskaita.

ARLEKINAS. Jūs man toks gailėstingas! Kaip man jums tuo pačiu atsilyginti?

PRINCAS. *(Liūdnai)* Nebegalvok apie mane.

ARLEKINAS. Ak dievuli! Dabar jis visai nuliūdo!

PRINCAS. *(Apkabina Arlekiną)* Esu dėkingas tau už gerą širdį. Sudie, Arlekinai. Nors ir atsisakei, aš gerbiu tave.

ARLEKINAS. *(Leidžia princui žengti kelis žingsnius)* Jūsų šviesybe!

PRINCAS. Ko tu nori? Kokios nors malonės?

ARLEKINAS. Ne, tik svarstau; gal imti ir atiduoti jums tą, kurios taip geidžiat.

PRINCAS. Garbės žodis, tavo auksinė širdis!

ARLEKINAS. Jūsų taip pat; šitai mane ir palenkė. Deja, mes, paprastai žmogeliai, esam tokie silpni!

PRINCAS. Gėriuosi tavo siela.

ARLEKINAS. Žinoma, kurgi ne, tačiau aš jums dar nieko nežadu; man dar reikia apsispręsti. Beje, pasakykite: gavęs Silviją ir toliau nepakeisite savo sprendimo padaryti mane savo favoritu?

PRINCAS. O kas to labiau nusipelnė nei jūs?

ARLEKINAS. Matote, man sakė, kad esat įpratęs būti giriamas, o aš turiu įprotį sakyti tiesą, bet geras įprotis nederu su blogu. Tai kažgi, ar jūsų draugystė bus tokia tvirta, kad pakęstų mano įžūlumą?

PRINCAS. Mes susipyksim, jei ne visada sakysi tai, ką galvoji. Belieka tau pridurti tik vieną dalyką: atsimink, Arlekinai, aš myliu tave. Daugiau nieko nepasakysiu.

ARLEKINAS. O Flaminija tvarkys savo likimą kaip norės?

PRINCAS. Ak, nė žodžio apie Flaminiją; jei ne ji, tu nebūtum suteikęs man tiek skausmo.

ARLEKINAS. (*Išeinančiam princui*) Visai ne, ji – geriausia mergina pasauly; jūs negalit linkėti jai bloga.

Šeštas paveikslas

(*Arlekinas vienas*)

ARLEKINAS. Greičiausiai paikšas mano tarnas bus apkalbėjęs mano bičiulę. Po šimts, einu jos ieškoti! Bet kaip man dabar elgtis? Atsisakyti Silvijos? Tai neįmanoma! Ir kaip? Garbės žodis, ne, tikrai ne. Pakvailiojau truputį su princu ir gana, mat kito nelaimė visada sukelai užuojautą. Bet ir princas minkštaširdis, jis nesupyks.

Septintas paveikslas

(*Įeina nuliūdusi Flaminija, Arlekinas*)

ARLEKINAS. Sveika, Flaminija. Ėjau jūsų ieškoti.

FLAMINIJA. (*Atsidusdama*) Sudie, Arlekinai.

ARLEKINAS. Ką reiškia „sudie“?

FLAMINIJA. Trivelinas mus išdavė; princas sužinojo apie mudviejų draugystę ir ką tik įsakė man visam laikui palikti rūmus. Uždraudė su jumis susitikinėti. Bet aš nepaklausiau ir panūdau dar kartelį pasišnekėti su jumis, o paskui jau išvažiuosiu kur nors, kad išvengčiau princo pykčio.

ARLEKINAS. (*Nustebęs, išmuštas iš vėžių*) Nieko sau, na ir patekau į kvailą padėtį!

FLAMINIJA. Aš apimta nevilties! Visam laikui būti atskirta nuo jūsų, brangiausio man pasauly žmogaus! Bet laikas nelaukia, esu priversta jus palikti. Prieš išeidama noriu atverti širdį.

ARLEKINAS. (*Sulaiko kvapą*) Ir ką gi ji, toji brangi širdis?

FLAMINIJA. Aš jaučiu jums visai ne draugiškumą, Arlekinai, aš apsirikau.

ARLEKINAS. (*Iš susijaudinimo užsikirsdamas*) Vadinasi, meilė?

FLAMINIJA. Ir pačią švelniausią. Sudie.

ARLEKINAS. (*Sulaiko įą*) Palaukit... aš taip pat, atrodo, apsirikau dėl savo jausmo jums.

FLAMINIJA. Kaip? Ir jūs? Vadinasi, jūs mane mylit, o mes daugiau niekada nebesusitiksim?! Arlekinai, nė žodžio daugiau! Aš bėgu. (*Žengia keletą žingsnių link išėjimo*)

ARLEKINAS. Pasilikit.

FLAMINIJA. Leiskit man išeiti. Ką mums dabar daryti?

ARLEKINAS. Pakalbėkim protingai.

FLAMINIJA. O ką aš galiu jums pasakyti?

ARLEKINAS. Mudviejų draugystė nužengė per toli, nebesusigražinsi. Aš myliu jus. Tai yra, nors ir nesuprantu, kaip tai įvyko. Uf!

FLAMINIJA. Koks nuostabus atsitikimas!

ARLEKINAS. Laimei, aš nevedęs.

FLAMINIJA. Tai tiesa.

ARLEKINAS. Silvija ištekės už princo ir jis bus patenkintas.

FLAMINIJA. Aš tuo neabejoju.

ARLEKINAS. O paskui, kadangi jau mūsų širdys apsiriko ir mes netyčia pamilom vienas kitą, apsišarvuokim kantrybe ir elkimės kaip pridera.

FLAMINIJA. (*Švelniai*) Suprantu, jūs norite pasakyti, kad mes susituoksime?

ARLEKINAS. Tikrai taip, ir aš čia niekuo dėtas. Kodėl neperspėjot, kad apsuksit man galvą ir priversit įsimylėti jus?

FLAMINIJA. Betgi ir jūs neperspėjot, kad tapsit mano mylimuoju.

ARLEKINAS. Še tau! Iš kur aš galėjau žinoti?

FLAMINIJA. Jūs taip vertas meilės, kad galėjot numanyti.

ARLEKINAS. Nepriekaištaukim vienas kitam. Jūs ne mažiau verta meilės, tad jūsų kaltė gal dar didesnė.

FLAMINIJA. Veskite mane, aš sutinku, ir negaiškim laiko: aš bijau, kad nepalieptų man tuoj pat pasišalinti iš rūmų.

ARLEKINAS. (*Atsidusdamas*) Ak, einu pas prinčą. Nesakykit Silvijai, kad myliu jus. Ji apkaltins mane, o juk žinot, kad aš nekaltas. Aš taip pat neatskleisiu jai tiesos. Paaiškinsiu, kad palieku ją rūmuose, linkėdamas jai laimės.

FLAMINIJA. Labai gerai, ir pati būčiau jums tą patį patarusi.

ARLEKINAS. Palaukit, leiskite jums pabučiuoti rankutę... Kas galėjo patikėti, kad patirsiu šitiek malonumo? Negaliu atsipeikėti iš nuostabos!

Aštuntas paveikslas

(*Flaminija, Silvija*)

FLAMINIJA. Iš tikrųjų princas teisus: paprastų žmonių meilei sunku atsisipirt. Štai ir ji. (*Įeinančiai Silvijai*) Apie ką susimąstėt, gražioji Silvija?

SILVIJA. Galvoju apie save ir nieko nebesuprantu.

FLAMINIJA. Ką gi tokio nesuprantamo savyje randat?

SILVIJA. Aš troškau atsikeršyti toms damoms, pamenat? Tai va, dabar jau nebenoriu.

FLAMINIJA. Jūs nekerštinga.

SILVIJA. Aš mylėjau Arlekiną, ar ne?

FLAMINIJA. Ir man taip atrodė.

SILVIJA. Regis, daugiau jo nebemyliu.

FLAMINIJA. Ne tokia jau didelė bėda.

SILVIJA. O kad ir būtų bėda, tai kas iš to? Mylėjau jį, nes aplankė meilė, o dabar nebemyliu, kadangi meilė dingo. Ji netyčia atėjo, nejučia išėjo. Už ką mane peikti?

FLAMINIJA. (*Pirmuosius žodžius į šalį*) Truputį pasijuokim. Man irgi beveik taip atrodo.

SILVIJA. (*Gyvai*) Ką reiškia „beveik“? Jūs galvokit taip, kaip aš, nes taip yra. Nesuprantu žmonių, kurie čia sako „taip“, čia – „ne“.

FLAMINIJA. Ko jūs pykstate?

SILVIJA. O kaip nepyksi? Aš prašau patarimo, o jūs erzinat mane kažkokiu „beveik“!

FLAMINIJA. Aš gi juokauju! Jūs nusipelnėt tik pagyrimo! O pamilot tą jauną dvariškį?

SILVIJA. Žinoma, o ką daugiau? Kol kas nedirštu jo mylėti, bet galų gale reikės pasirinkti: neįmanoma visą laiką sakyti „ne“ žmogui, kuris laukia, kad pasakysi „taip“. Pavargau nuo jo liūdno veido ir aimanų; kiek begaliu guosti jį ir vaduoti iš sielvarto, kurį pati suteikiu? Verčiau nebeskaudinti jo.

FLAMINIJA. O, koks jis bus patenkintas! Jis numirs iš džiaugsmo!

SILVIJA. O šiaip numirtų iš liūdesio, kas dar blogiau.

FLAMINIJA. Čia nėra ką lyginti.

SILVIJA. Aš laikiu jį; mes praleidom kartu daugiau kaip dvi valandas ir jis ateis čia, kai princas kalbės su manim. Bet aš šiek tiek baiminuos, kad Arlekinas labai užsigaus. Kaip jūs galvojat? Tik labai nekankinkit manęs.

FLAMINIJA. Nesijaudinkit, mes nesunkiai rasime būdą jį nuraminti.

SILVIJA. (*Šiek tiek sunerimusi*) Nuraminti? Šit kaip? Vadinasi, mane taip lengva pamiršti? Bene bus susiradęs šičia kokią mylimąją?

FLAMINIJA. Na kaip jis gali pamiršti jus? Aš būčiau tikra beprotė, jeigu taip galvočiau. Žiūrėkim tikrai, kad nepultų į didžiausią nevirtį.

SILVIJA. Ak, nekalbėkit taip! Aš vėl nebežinau, kaip pasielgti.

FLAMINIJA. O jei paaiškėtų, kad jis jūsų nebemyli? Ką jūs pasakytumėt?

SILVIJA. Nebemyli?.. Pasilaikykite sau tokią naujieną.

FLAMINIJA. O kai sakau, kad jis myli jus, jūs vis tiek nepatenkinta! Ko jūs norit?

SILVIJA. Hm! Jums juokas, o norėčiau pažiūrėti, kaip elgtumėtės atsidūrusi mano vietoj!

FLAMINIJA. Jūsų mylimasis ieško jūsų. Galutinai išsiaiškinkit su juo ir dėl nieko nebesirūpinkit.

Devintas paveikslas

(Silvija, princas)

PRINCAS. Ak, Silvija, jūs net nenorite pažvelgti į mane? Jūs apsiniaukiat kiekvieną sykį, kai aš prieinu prie jūsų ir aš visada su kartėliu pagalvoju, kad esu jums įkyrus.

SILVIJA. Visai neįkyrus! O aš ką tik kalbėjau apie jus.

PRINCAS. Kalbėjote apie mane? O ką jūs sakėte, gražioji Silvija?

SILVIJA. O! Daug ką! Sakiau, kad nežinot, kokios mintys man galvoj.

PRINCAS. Aš žinau, kad jūs nusprendėt išmesti mane iš savo širdies.

SILVIJA. Hm! Nesat toks įžvalgus, kaip jums atrodo. Nesigirkit. Bet pasakykit, juk jūs garbingas žmogus, aš esu tikra, jog pasakysit man teisybę: jūs žinote, kad aš mylėjau Arlekiną, o dabar, tarkim, geidžiu pamilti jus. Gerai ar blogai aš pasielgsiu? Patarkit man.

PRINCAS. Širdžiai neįsakysi ir jūs turite teisę pamilti mane ar ką nors kitą – štai mano nuomonė.

SILVIJA. Ar jūs kalbat kaip draugas?

PRINCAS. Taip, Silvija, ir kaip nuoširdus žmogus.

SILVIJA. Aš irgi taip galvoju ir manau, kad abu esam teisūs. Taigi mylėsiu jus, jei tik panorėsiu, ir niekas negalės man pasakyti nė žodžio.

PRINCAS. Kas man iš to? Jūs dar nepanorot manęs mylėti.

SILVIJA. Nė nebandykit spėlioti, aš vis tiek jums nepasakysiu. Bet kada gi ateis tas princas, su kuriuo turiu susitikti? Aš mielu noru atleisčiau jį nuo šito pasimatymo.

PRINCAS. Man jis visuomet ateis per anksti. Pažinusi jį, galbūt atstumsit mane.

SILVIJA. Še tau! Jau ir išsigandot! Jūs ko gero davėt įžadą niekada nebūti laimingas.

PRINCAS. Prisipažįstu, aš bijau.

SILVIJA. Ak, tie vyrai! Reikia atvesti jį į protą. Nedrebėkit, aš niekada princo nepamilsiu. Galiu jums prisiekti...

PRINCAS. Sustokit, Silvija, maldauju! Nebaikit savo priesaikos!

SILVIJA. Jūs kliudot man prisiekti? Tai bent! Aš sužavėta.

PRINCAS. Nejau norit, kad leisčiau jums prisiekti prieš save patį?

SILVIJA. Prieš jus? Jūs – princas?!

PRINCAS. Taip, Silvija. Iki šiol slėpiau nuo jūsų savo titulą, nes troškau vien meilumu užkariauti jūsų širdį. Aš nenorėjau prarasti nė dalies to džiaugsmo, kurį galėjo suteikti jūsų švelnumas. Dabar, kai

žinot, kas esu, jūs galit pasielgti kaip tinkama: priimti mano ranką ir širdį arba atstumti ir viena, ir kita. Tarkit žodj, Silvija.

SILVIJA. Ak, brangusis mano prince, gražiai būčiau prisiekusi! Jeigu jūs geidėt džiaugsmo būti mano mylimuoju, tai radot tai, ko ieškojot. Sakau jums tiesą: aš laiminga.

PRINCAS. Taigi mūsų sąjungai daugiau kliūčių nėra.

Dešimtas paveikslas

(Arlekinas, Flaminija, Silvija, princas)

ARLEKINAS. Aš viską girėjau, Silvija.

SILVIJA. Tai ir gerai, Arlekinai, man nebereikės skausmingai aiškintis. Guoskite save kaip išmanot. Princas pasikalbės su jumis. Mano širdis užimta. Supraskit tai ir susitakykit. Teisybę pasakius, aš nesiruošiu teisintis. Ką jūs man pasakytumėt? Kad palieku jus. Ką jums atsakyčiau? Kad tai ir pati žinau. Tarkim, kad jūs jau paklausėt, o aš atsakiau. O dabar palikit mane ir viskas bus baigta.

PRINCAS. Jums, Flaminija, pavedu Arlekiną. Aš gerbiu jį ir apipilsiu malonėmis. O tu, Arlekinai, priimk iš mano rankų Flaminiją per žmoną. Ir visuomet būk tikras dėl mano palankumo. Gražioji Silvija, leiskit surengti jūsų garbei iškilmes ir paskelbti apie mano laimę jūsų būsimiems valdiniam.

ARLEKINAS. Dabar juokiuos iš pokšto, kurį mums iškrėtė draugystė. Kantrybės, greit ir mes iš jos pasijuoksim.

UŽDANGA